

Εισαγωγή

Τα θεμελιώδη ερωτήματα, αναφορικά με το φαινόμενο «διαφθορά», που διαχρονικά βρίσκονται στην επικαιρότητα, είναι αν τελικά το φαινόμενο αυτό συνδέεται αναπόσπαστα με την άσκηση εξουσίας, αν αποτελεί «χαρακτηριστικό» των ανθρώπων ή ένα σύμπτωμα βασικών προβλημάτων που υπάρχουν στις δομές μιας κοινωνίας. Έδαφος βέβαια κερδίζει και η αντίληψη, πως η διαφθορά αποτελεί μια «προσαρμοστική» αντίδραση του σύγχρονου ανθρώπου στην παγκόσμια κοινωνία, όχι πλέον των πολιτών αλλά των «οικονομούντων ατόμων».

Η Υπηρεσία Εσωτερικών Υποθέσεων από την ίδρυσή της μέχρι και σήμερα, διαπνέεται από μία κυρίαρχη αντίληψη, κατευθυντήριος άξονας της οποίας είναι η εκδηλούμενη δράση, να στέκεται πέρα και έξω από τις αυστηρά νομικές ή φιλοσοφικές οριοθετήσεις της έννοιας της διαφθοράς. Σκοπός της Υπηρεσίας είναι ο κολασμός, όχι μόνο των πράξεων που αλλοιώνουν τη βούληση του κράτους ή επηρεάζουν την εμπιστοσύνη προς το κράτος, αλλά κάθε πράξης, που προκαλεί στο διοικητικό μηχανισμό συνθήκες διατηρητότητας και αποσύνθεσης, με συνέπειες όχι άμεσα αλλά μελλοντικά αντιληπτές.

Η κυρίαρχη αυτή αντίληψη, σε συνδυασμό με το πληρέστατο νομικό πλαίσιο λειτουργίας της Υπηρεσίας, είχε ως αποτέλεσμα την συντεταγμένη και αποτελεσματική δράση.

Η θετική πορεία και η αποδοχή της σχηματοποιήθηκε θεσμικά, αρχικά με την ανάθεση σ'αυτή (ν. 3103/29-1-2003) και της αποστολής της διερεύνησης και δίωξης σε όλη την Επικράτεια, των εγκλημάτων των άρθρων 235, 236 και 385 του Π.Κ. (Δωροδοκία – Δωροληψία – Εκβίαση), που διαπράττουν ή συμμετέχουν σ'αυτά υπάλληλοι του ευρύτερου δημοσίου τομέα. Στη συνέχεια με το ν. 3213/31-12-2003 (άρθρο 8 παρ.2), η Διεύθυνση Εσωτερικών Υποθέσεων, καθιερώνεται ως η αρμόδια υπηρεσία στην οποία θα υποβάλλονται και θα ελέγχονται οι δηλώσεις περιουσιακής κατάστασης (πόθεν έσχες) του αστυνομικού προσωπικού, των ειδικών φρουρών και των συνοριακών φυλάκων.

Με την ανάληψη από την Υπηρεσία και της διαδικασίας ελέγχου των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης, αναγνωρίζεται ότι:

- Για το Σώμα της Ελληνικής Αστυνομίας, ο έλεγχος των δηλώσεων δεν θα πρέπει να είναι αποκομμένος από το γενικότερο πλαίσιο της εσωτερικής ελεγκτικής διαδικασίας, που έχει καθιερωθεί με την ίδρυση και λειτουργία της Διεύθυνσης Εσωτερικών Υποθέσεων.
- Δεν απαιτείται η ανάθεση του ελέγχου σε όργανα και υπηρεσίες εκτός του Σώματος, αντίθετα κρίνεται ότι η Ελληνική Αστυνομία πρέπει να έχει την αποκλειστική ευθύνη του σχεδιασμού, αλλά και της διαχείρισης της διαδικασίας ελέγχου.

Η Διεύθυνση Εσωτερικών Υποθέσεων, στα έξι σχεδόν χρόνια λειτουργίας της, με την *αντικειμενική, αμερόληπτη και αυστηρή*, όπου απαιτείτο, δράση της, *συνέβαλε* στην αναστροφή των όρων και στη διαμόρφωση, (σε σχέση με τα μέσα της δεκαετίας του '90) ευνοϊκού κλίματος υπέρ του Σώματος της Ελληνικής Αστυνομίας.¹ Βέβαια θα ήταν άκρως ουτοπική η εκτίμηση ότι το φαινόμενο έχει απόλυτα κατασταλεί. Η διαφθορά, είναι γνωστό, ότι προσπαθεί να εισχωρήσει σε όλες τις μορφές της κρατικής εξουσίας, εξελίσσεται συστηματικά και εκκολάπτεται χρονικά, όταν δε βρει πρόσφορο έδαφος ενεργοποιείται αυτόματα. Ενώ κάποιες φορές κάμπτεται, επανεμφανίζεται με διάφορη μορφή αναλόγως των συνθηκών. Αυτό που επιδιώκεται από την Υπηρεσία, είναι η διαρκής επαγρύπνηση και η αδιαπραγμάτευτη βούληση για συνεχή περιστολή του.

Η αποστολή της Υπηρεσίας από την ίδρυσή της (1999) είχε χαρακτήρα κατά κανόνα *καταδιωκτικό*. Οι ανάγκες των καιρών επέβαλαν ως την πλέον ενδεδειγμένη τακτική τον άμεσο εντοπισμό, τιμωρία και απομάκρυνση των παρανομούντων αστυνομικών από το Σώμα. Η ακολουθούμενη μεθοδολογία κατά τη διαχείριση των υποθέσεων, η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων βάσει την επιχειρησιακής και στρατηγικής ανάλυσης των δεδομένων, οδήγησαν στην γνώση της φαινομενολογίας του προβλήματος. Ταυτόχρονα, έμμεσα, προέκυπτε και η *ποιότητα* του παραγομένου από τις αστυνομικές υπηρεσίες προϊόντος και η διαπίστωση αν υφίσταται ουσιαστική εξυπηρέτηση στόχων.

¹ «Σύμφωνα με δημοσίευση του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικών Ερευνών το 83,3 % των Ελλήνων εμπιστεύονται τις αστυνομικές αρχές». Τα Νέα, 6-11-2003.

Η καταστολή, ο έλεγχος και η κύρωση ως αυτοσκοπός, διαπιστώθηκε ότι δεν επαρκούν για την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων στον πολίτη υπηρεσιών, που άλλωστε είναι το ζητούμενο και το προσδοκώμενο. Η λειτουργία πολλών εξειδικευμένων υπηρεσιών εντός του κρατικού μηχανισμού, που αποκλειστικό και μόνο σκοπό έχουν τον έλεγχο της λειτουργίας των υπηρεσιών και των ενεργειών των υπαλλήλων, εγκυμονεί τον κίνδυνο ενίσχυσης της αδράνειας, καλλιέργειας του αισθήματος ευθυνοφοβίας και περιορισμού κάθε δημιουργικής πρωτοβουλίας. Επιπρόσθετα δε χωρίς εκμετάλλευση των δεδομένων που προκύπτουν από τους ελέγχους, χωρίς την άμεση λήψη διορθωτικών μέτρων, οι «οριακές» ηθικές και λειτουργικές πρακτικές των δημοσίων οργάνων δεν εκριζώνονται, παραμένουν, έστω και εν υπνώσει, ως τα κύρια χαρακτηριστικά της διοίκησης.

Για την άρση βέβαια όποιων παρανοήσεων, η αποστολή της Υπηρεσίας, όπως αυτή ορίζεται στο νομικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία της, ο καταδιωκτικός της δηλαδή ρόλος, πραγματούνεται σε απόλυτο βαθμό. Η **ποινική δίωξη** που ασκήθηκε κατά το 2004 σε βάρος **78** αστυνομικών και **20** υπαλλήλων του δημοσίου, ως επίσης και η **σύλληψη** με τη διαδικασία του αυτοφώρου **14 αστυνομικών** και **11 υπαλλήλων** του δημοσίου, επιβεβαιώνει την αποτελεσματική, ουσιαστική και πλέον άμεση, σε σχέση με οποιοδήποτε άλλο ελεγκτικό μηχανισμό, δράση της Υπηρεσίας.

Η Διεύθυνση Εσωτερικών Υποθέσεων, ως ένα κατ' εξοχήν ελεγκτικό σχήμα του διοικητικού μηχανισμού, έχει χρέος να αντιλαμβάνεται και να ερμηνεύει τα δεδομένα που συνθέτουν το υπηρεσιακό γίγνεσθαι και να προκρίνει την προσφορότερη μεθοδολογία δράσης.

Σύμφωνα με τα προεκτεθέντα και εκτιμώντας τις διαμορφούμενες πλέον συνθήκες, εκτιμάται ότι η Διεύθυνση Εσωτερικών Υποθέσεων θα πρέπει να αναλάβει ένα ρόλο που περιγραφικά μπορεί να χαρακτηριστεί ως δημιουργικά παρεμβατικός. Ο μελλοντικός χαρακτήρας της Υπηρεσίας θα πρέπει να είναι διφυής: Καταδιωκτικός, με σκοπό την άμεση δίωξη έκνομων συμπεριφορών από αστυνομικούς και δημοσίους υπαλλήλους και ταυτόχρονα Συμβουλευτικός με σκοπό την εισήγηση, κατόπιν μελετών, προτάσεων προς αντιμετώπιση των παθογενών διαδικασιών, που δρουν

ανασταλτικά στην εύρυθμη λειτουργία των αστυνομικών υπηρεσιών και αναπαραγάγουν ως συστατικά χαρακτηριστικά τους, την διαπραγμάτευση και τη συναλλαγή.

Στρατηγικός στόχος της Υπηρεσίας για τα επόμενα χρόνια είναι να αποτελέσει, κατόπιν νομοθετικής πρόβλεψης, τον δίαυλο επικοινωνίας των περιφερειακών – μάχιμων υπηρεσιών με την πολιτική και υπηρεσιακή Ηγεσία του Σώματος. Με τον τρόπο αυτό επιδιώκεται να ενισχυθούν τα ανακλαστικά αντίδρασης στις διαπιστούμενες δυσλειτουργίες, *συμβάλλοντας* έτσι και η Υπηρεσία Εσωτερικών Υποθέσεων, στην προσπάθεια που καταβάλλεται για *αύξηση της αποτελεσματικότητας* και *βελτίωσης της ποιότητας* του παραγομένου από την Αστυνομία Έργου.

Αναγκαία προϋπόθεση βέβαια ευόδωσης των προαναφερόμενων στόχων, είναι η προσπάθεια να διακρίνεται από συλλογικότητα, αδιαφειτότητα, συνεργατικότητα και διαχρονικότητα και όχι από διάθεση ευκαιριακής συγκάλυψης αδυναμιών και πρόσκαιρου εντυπωσιασμού.

Ο
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΣΕΡΔΑΡΗΣ
ΤΑΞΙΑΡΧΟΣ

Α'. Δραστηριότητα Διεύθυνσης Εσωτερικών Υποθέσεων.

1. Βασικές επισημάνσεις

Η Υπηρεσία Εσωτερικών υποθέσεων ως αποστολή έχει, σύμφωνα με τον ιδρυτικό της νόμο (ν. 2713/1999), την έρευνα και δίωξη αδικημάτων που διαπράττει το αστυνομικό προσωπικό και προβλέπονται από το ως άνω νομοθέτημα, ως επίσης, σύμφωνα με το ν. 3103/2003 και την έρευνα και δίωξη των αδικημάτων των άρθρων 235 – 236 και 385 του Π.Κ. (Δωροδοκία – Δωροληψία – Εκβίαση), που διαπράττονται από υπάλληλους του ευρύτερου δημόσιου τομέα. Η υλοποίηση του περιεχομένου της αποστολής πραγματοποιείται είτε με τη διενέργεια αστυνομικών ερευνών είτε με τη διενέργεια προδικαστικών ερευνών (προανάκριση – προκαταρκτική).

Η φύση του επιτελούμενου έργου έχει χαρακτήρα κυρίως καταδιωκτικό, δεδομένου ότι συνίσταται σε ανίχνευση και διακρίβωση των εγκλημάτων, της ταυτότητας των εγκληματιών και τη συγκέντρωση των αποδεικτικών στοιχείων.

Κατά συνέπεια, η *καταγραφή* σε Έκθεση Απολογισμού της δραστηριότητας που εξεδήλωσε η Υπηρεσία, εξαιτίας της φύσης της αποστολής και του χαρακτήρα της, αλλά και της ιδιαίτερης ευαισθησίας των υποθέσεων που διαχειρίζεται, *διέπεται* και ταυτόχρονα *περιορίζεται* από τις ακόλουθες θεμελιώδεις αρχές:

- Διαφύλαξη της προβλεπόμενης από τον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, αρχής της μυστικότητας των προδικαστικών ερευνών.
- Προστασία του απορρήτου των προβλεπομένων από πλάνο νομικών διατάξεων, τακτικών και μεθόδων αστυνομικής έρευνας.
- Προάσπιση της πρωτεύουσας δικαιοϊκής αρχής του τεκμηρίου της αθωότητας των εμπλεκόμενων στις έρευνες προσώπων.

Με βάση λοιπόν τις προηγούμενες διευκρινίσεις, αναφορικά με τον χαρακτήρα της έκθεσης, οι βασικές διαπιστώσεις από την εκδηλωθείσα κατά το έτος 2004 δραστηριότητα της Υπηρεσίας Εσωτερικών Υποθέσεων, έχουν ως ακολούθως:

α. Κατά το 2004 οι πληροφορίες – καταγγελίες που περιήλθαν στην Υπηρεσία και αφορούσαν αστυνομικούς ανήλθαν στις **298** και για υπαλλήλους του δημοσίου **29**. Το 2003 τα αριθμητικά δεδομένα ήσαν 396

και 65 αντίστοιχα. Παρά την εισορή λιγότερων πληροφοριών σε σχέση με το 2003, σημειώνεται αύξηση κατά **1,52%** των συλλήψεων που πραγματοποίησε η Υπηρεσία με την διαδικασία του αυτοφώρου, που σημαίνει ότι, η δραστηριότητα της Διεύθυνσης, αναφορικά με την άμεση καταστολή έκνομων συμπεριφορών από κρατικούς λειτουργούς δεν επηρεάσθηκε από την εξέλιξη αυτή.

Στο σημείο αυτό πρέπει να διευκρινισθεί ότι, η εξαετής αταλάντευτη και χωρίς συμψηφισμούς δράση, που αποσκοπούσε στη βέλτιστη εκπλήρωση της αποστολής της και η αξιολόγηση του παραχθέντος έργου με όρους αντικειμενικούς, δεν επιτρέπει να τίθεται εν αμφιβόλω η παγιομένη πλέον εμπιστοσύνη των πολιτών προς τον θεσμικό ρόλο της Υπηρεσίας.

Οι **120 συλλήψεις** κρατικών υπαλλήλων, η άσκηση **ποινικής δίωξης** σε βάρος **530 ατόμων**, η διαχείριση **773** προδικαστικών ερευνών (προανακρίσεις – προκαταρκτικές) και η ανταπόκριση σε **2518** αναφορές – καταγγελίες πολιτών και υπηρεσιών στα έξι χρόνια λειτουργίας της, καθιστά εδραία την πεποίθηση ότι, η Υπηρεσία Εσωτερικών Υποθέσεων ανταποκρίνεται πλήρως στις απαιτήσεις της αποστολής της.

Ανεξαρτήτως των προεκτεθέντων, η παρατήρηση του γεγονότος της μείωσης δεν έχει μόνο λόγο διαπιστωτικό. Διαμέσου της ανάλυσης των δεδομένων, θα εκτιμηθεί η ενδεχόμενη ανάγκη ανάληψης πρωτοβουλιών. Αρχικά επιχειρείται μια ερμηνευτική προσέγγιση του φαινομένου, η οποία δύναται να είναι πολύπλευρη. Συγκεκριμένα:

- Η πλέον θετική και ελπιδοφόρα προσέγγιση είναι ότι, η μεθοδολογία της άμεσης, αυστηρής αλλά ταυτόχρονα αντικειμενικής έρευνας, περιόρισε σε μεγάλο ποσοστό την εκδήλωση παραβατικών συμπεριφορών αλλά και αμοραλιστικών αντιλήψεων.
- Το πλέον δυσοίωνο και άκρως αποθαρρυντικό είναι αυτό που πλέον ανοιχτά ομολογείται περί «κοινωνικοποίησης» της διαφθοράς. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα έρευνας για τη διαφθορά, που διενήργησε η Διεθνής Διαφάνεια το 2004, με τη διατύπωση ερωτήσεων σε 50.000 πολίτες από 64 χώρες στην Ελλάδα το 11%

των πολιτών αναφέρει ότι, οι ίδιοι ή κάποιο μέλος της οικογένειάς τους δωροδότησε κάποιον.²

- Ο αναμφισβήτητα υφιστάμενος σκεπτικισμός εκ μέρους των πολιτών να καταγγείλουν παράνομες πράξεις κρατικών υπαλλήλων, που κατά κύριο λόγο έχει την αφετηρία του στην εξής συλλογιστική:

- ✓ Αποφυγή αυτοενοχοποίησης, αφού η καταγγελλόμενη πράξη έχει ως συναίτιο τον καταγγέλλοντα.

- ✓ Διαφύλαξη του ατομικού παρανόμου συμφέροντος εκ μέρους του καταγγέλλοντα, αφού η υποβολή καταγγελίας, συνεπάγεται αυτόματα και την αδυναμία ικανοποίησης του συμφέροντος. Χαρακτηριστικό παράδειγμα η δόμηση παράνομου κτίσματος ή η διεκπεραίωση τεχνικού ελέγχου αυτοκινήτων που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις.

- ✓ Ο φόβος άτυπων κυρώσεων ή ακόμα και αντεκδίκησης, ως επίσης και η προδιαγεγραμμένη ταλαιπωρία, από τη στιγμή που στις περισσότερες των περιπτώσεων, εξαιτίας της έλλειψης μαρτύρων ή άλλων αποδεικτικών μέσων, ο καταγγέλλων μετατρέπεται σε πρωταγωνιστικό παράγοντα της αποδεικτικής διαδικασίας.

Ακριβώς για την άρση των προηγούμενων επιφυλάξεων, στο ν. 2713/1999 (άρθρο 5), προβλέπονται οι περιπτώσεις εκείνες που, ουσιαστικά για τον αυτουργό ή συμμετόχο στα προβλεπόμενα του ανωτέρω νομοθετήματος αδικήματα και εφόσον καταγγεληθούν από τους ιδίους, ισχύει η εφαρμογή των ελαφρυντικών περιπτώσεων του νόμου. Επίσης στην παράγραφο 5 του άρθρου 5 του ν. 2713/1999, προβλέπεται ότι στα πρόσωπα αυτά, (καταγγέλλοντες) παρέχεται από το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης η αναγκαία προστασία.

- Η ύπαρξη πολλών, σχεδόν κατά υπουργείο, ελεγκτικών μηχανισμών που διερευνούν φαινόμενα κακοδιοίκησης στον κρατικό μηχανισμό, έχει ως αποτέλεσμα τον επιμερισμό των πληροφοριακών δεδομένων. Αν ληφθεί δε υπόψη και ότι η

² Πηγή: www.transparency.gr

αρμοδιότητα της Υπηρεσίας περιορίζεται στην έρευνα και δίωξη συγκεκριμένων παραβάσεων ποινικών νόμων (Δωροδοκία – Δωροληψία – Εκβίαση), δικαιολογείται η σημειωθείσα μείωση των καταγγελιών για υπαλλήλους του δημοσίου.

Επιπρόσθετα το μικρό στατιστικό δείγμα (πληροφοριών – συλλήψεων – διώξεων), η περιορισμένη αρμοδιότητα της Υπηρεσίας, το εύρος των υπηρεσιών του δημοσίου τομέα και ο μεγάλος αριθμός των απασχολούμενων υπαλλήλων, δεν επιτρέπει την ασφαλή εξαγωγή συμπερασμάτων, αναφορικά με το είδος, το μέγεθος και την ποιότητα της παρατηρούμενης στον τομέα αυτό, κακοδιοίκησης – διαφθοράς.

Η εκτενής αναφορά στο αδιαμφισβήτητο γεγονός της μείωσης των πληροφοριών, αποσκοπούσε στο να αποφευχθεί ενδεχόμενη γραμματική – λογιστική ερμηνεία, η οποία στείρα ερευνητικής διάθεσης οδηγεί, κατά κανόνα, και σε συναγωγή εσφαλμένων συμπερασμάτων.

Ανεξάρτητα της ερμηνευτικής επιλογής, βάσει της οποίας επιδιώκεται αντικειμενικότερη προσέγγιση του γεγονότος, η Διεύθυνση Εσωτερικών Υποθέσεων, αν και εκτιμά ως συγκυριακό το φαινόμενο, θα προχωρήσει στην ανάληψη πρωτοβουλιών, τέτοιων που θα ελαμβάνοντο, ως η εξέλιξη αυτή να αποτελούσε έκφραση δυσαρέσκειας.

β. Αναφορικά με τα αδικήματα για τα οποία ασκήθηκε ποινική δίωξη σε βάρος αστυνομικού προσωπικού κατά το 2004, παρατηρείται μια ποικιλομορφία ανάλογη του πολυμερούς των αρμοδιοτήτων και της τεράστιας ευρύτητας των ορίων δράσης της Ελληνικής Αστυνομίας.

γ. Η παραβατικότητα των αστυνομικών, όπως προκύπτει από την μελέτη των υποθέσεων που χειρίσθηκε η Υπηρεσία και στα πλαίσια των οποίων ασκήθηκαν ποινικές διώξεις, χαρακτηρίζεται ως περιστασιακή, μη εντασσόμενη στα πλαίσια της οργανωμένης εγκληματικότητας. Αποτελεί, ανεξαρτήτως των αιτιών, των κινήτρων και της προσωπικότητας του δράστη, κατά κύριο λόγο εκδήλωση ανθρώπινης ακρισίας, η οποία εδράζεται στην πεποίθηση ότι η εγκληματική αυτή δραστηριότητα δεν θα αποκαλυφθεί. Από τις υποθέσεις που διαχειρίσθηκε η Υπηρεσία μας το **2004**, μόνο μία **(1)** πληρούσε τα κριτήρια που έχουν τεθεί από το Συμβούλιο της

Ευρωπαϊκής Ένωσης (Europol 35 Rev 2) και που χαρακτηρίζουν μία εγκληματική δράση **ως οργανωμένη**.

δ. Η ευκαιριακή – περιστασιακή εκδήλωση έκνομων ενεργειών και η απουσία των κριτηρίων που καθορίζουν μια εγκληματική συμπεριφορά ως οργανωμένη, καταδεικνύει ότι, το πρόβλημα της όποιας εκδηλούμενης παραβατικής συμπεριφοράς στο Σώμα της Ελληνικής Αστυνομίας, δεν είναι δομικό. Άλλωστε, σύμφωνα με τη θεωρία, περί «διαφθοράς» πρόκειται όταν οι παράνομες πράξεις των δημοσίων οργάνων κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, στοχεύουν στην πρόσκτηση εξωυπηρεσιακών ατομικών ωφελημάτων, κυρίως πλουτισμό, εντάσσονται στο επικρατούν στη δημόσια υπηρεσία γενικό πνεύμα αποδοχής, ανοχής και «αυτιανοήτου» της άσκησης των δημοσίων καθηκόντων, έχουν την ανοχή της πολιτείας, την σιωπηρή «προστασία» του συνδικαλισμού και δεν προκαλούν αισθήματα απέχθειας στους πολίτες. Εκτός από την πρόσκτηση ωφελημάτων, κανένα άλλο χαρακτηριστικό από τα προαναφερθέντα, δεν προσομοιάζει στην Ελληνική Αστυνομία.

Η Υπηρεσία Εσωτερικών Υποθέσεων από τον προσδιοριζόμενο, με σαφήνεια στο νομικό πλαίσιο, ρόλο της, αντιμετώπιζε και αντιμετωπίζει το πρόβλημα «διαφθορά» ως πρόβλημα αυτοτελές, δηλαδή ως προσπάθεια εντοπισμού του υπαλλήλου – παραβάτη, ελέγχου των πράξεών του και επιβολής κυρώσεων. Η τακτική αυτή, λαμβανομένων υπόψη του παραγομένου από την Υπηρεσία έργου, κρίνεται ως απόλυτα θετική και αποτελεσματική.

Το ζητούμενο όμως και καθολική απαίτηση της κοινωνίας είναι, η δημόσια ηθική να μην αντιμετωπίζεται με όρους ποινικού δικαίου. Βέβαια σε καμία περίπτωση η Υπηρεσία δεν πρόκειται να επαναλάβει το απολύτως ορθό, αλλά κείμενο παντελώς εκτός των αρμοδιοτήτων της, ότι διαμέσου της παιδείας, θα ενισχυθεί το αίσθημα της ατομικής και συλλογικής ευθύνης. Όμως ο πολίτης της χώρας καθημερινά στέκεται αμήχανος και ανήμπορος να αντιδράσει μπροστά στη θεσμοποιημένη ατιμωρησία, στην ατομική ασυδοσία, στην αναίδεια και τον ετσιθελισμό. Σύμφωνα άλλωστε με τα στοιχεία της Διεθνούς Διαφάνειας³ 4 στους 10 Έλληνες δήλωσαν ότι η διαφθορά τους επηρεάζει στην καθημερινή τους ζωή.

³ «Το Βήμα», 12-12-2004.

Κατά συνέπεια, ως άμεση, εφικτή, αποτελεσματική και κείμενη εντός των ορίων της θεσμικής αποστολής της Υπηρεσίας δράση είναι, εκτός της δίωξης των αδικηματικών πράξεων και των δραστών αυτών, να αποτελέσουν στόχο οι ευάλωτες και παθογενείς διαδικασίες.

Για την υλοποίηση της στρατηγικής αυτής επιλογής δράσης, επιβάλλεται αρχικά το πρωτογενές υλικό, το οποίο συλλέγεται κατά τη διάρκεια των ερευνών και τα συμπεράσματα που προκύπτουν από τον καθημερινό συγχρωτισμό με πολίτες και υπαλλήλους, να μετουσιωθούν σε προτάσεις, που θα αποβλέπουν στην άμεση λήψη διορθωτικών μέτρων.

Ειδικότερα, τα συνιστώντα μέρη των προτάσεων θα είναι:

- Ο εντοπισμός των ευάλωτων και παθογενών διαδικασιών
- Η εκτίμηση της δυνατότητας άμυνας κάθε υπηρεσίας
- Τα προτεινόμενα διορθωτικά μέτρα

Με τον τρόπο αυτό, περιορίζεται η ευχέρεια εκδήλωσης από τον υπάλληλο της οριζόμενης ως «πρωτογενούς παρέκκλισης», η οποία περιλαμβάνει τις «οριακές» συμπεριφορές, δηλαδή αυτές της άνευ όρων και ορίων διακριτικής δράσης, της διαπραγμάτευσης και της συναλλαγής. Οι συμπεριφορές αυτές καίτοι, στις περισσότερες των περιπτώσεων δεν δύναται να υπαχθούν σε κάποια διάταξη νόμου, ωστόσο είναι οι γεννεσιουργοί αιτίες της ηθικής παθογένειας, η οποία με τη σειρά της προκαλεί τη βαθμιαία άμβλυνση της αίσθησης του δημοσίου καθήκοντος.

Σε περίπτωση που, παρά τη θωράκιση των διαδικασιών, υφίσταται πέρασμα του υπαλλήλου στη «δευτερογενή παρέκκλιση», σε εκδήλωση δηλαδή αδικηματικής συμπεριφοράς, τότε θα ενεργοποιείται αυτόματα ο επιχειρησιακός – καταδιωκτικός ρόλος της Υπηρεσίας.

2. Καταγγελίες – πληροφορίες

α. Τομέας: Ελληνική Αστυνομία

(1) Αριθμός καταγγελιών

Κατά το χρονικό διάστημα **1-1-2004** έως **31-12-2004** στην Υπηρεσία Εσωτερικών Υποθέσεων περιήλθαν συνολικά **298** καταγγελίες. (βλ. *γράφημα 1*). Οι πηγές των πληροφοριών – καταγγελιών είναι το τηλεφωνικό κέντρο, οι έγγραφες καταγγελίες μέσω αλληλογραφίας, οι έγγραφες καταγγελίες μέσω τηλεομοιοτυπικών μηχανημάτων (fax), οι έγγραφες καταγγελίες ιδιωτών που προσέρχονται στην Υπηρεσία, αυτές που διαβιβάζονται από άλλες υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας, καθώς και αυτές που συλλέγονται από το προσωπικό της Υπηρεσίας. Η Δ/ση Εσωτερικών Υποθέσεων αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στις πληροφορίες, καθότι αποτελούν τη βασική προωθητήρια δύναμή της. Για το λόγο αυτό επεδίωξε από την ίδρυσή της στην εμπέδωση κλίματος συνεργασίας, εμπιστοσύνης και αμοιβαιότητας με τους πολίτες. Αυτό επιβεβαιώνεται και από το ποσοστό των *επωνύμων* (**53%**) καταγγελιών που περιήλθε στην Υπηρεσία μας, από την ίδρυσή της (25-10-1999) έως και 31-12-2004, το οποίο σαφέστατα υπερσχύει των *ανωνύμων* (**47%**) καταγγελιών.

Στο πλαίσιο της πολιτικής αυτής η Υπηρεσία δέχεται όλες τις πληροφορίες που δίδονται από τους ιδιώτες, ανεξάρτητα αν αυτές εντάσσονται ή όχι στη σφαίρα αρμοδιοτήτων της, σύμφωνα με το νομικό πλαίσιο που καθορίζει τη λειτουργία και την αποστολή της και ανεξάρτητα της εξέλιξης αυτών.

Με την ακολουθούμενη αυτή πρακτική επιτυγχάνεται:

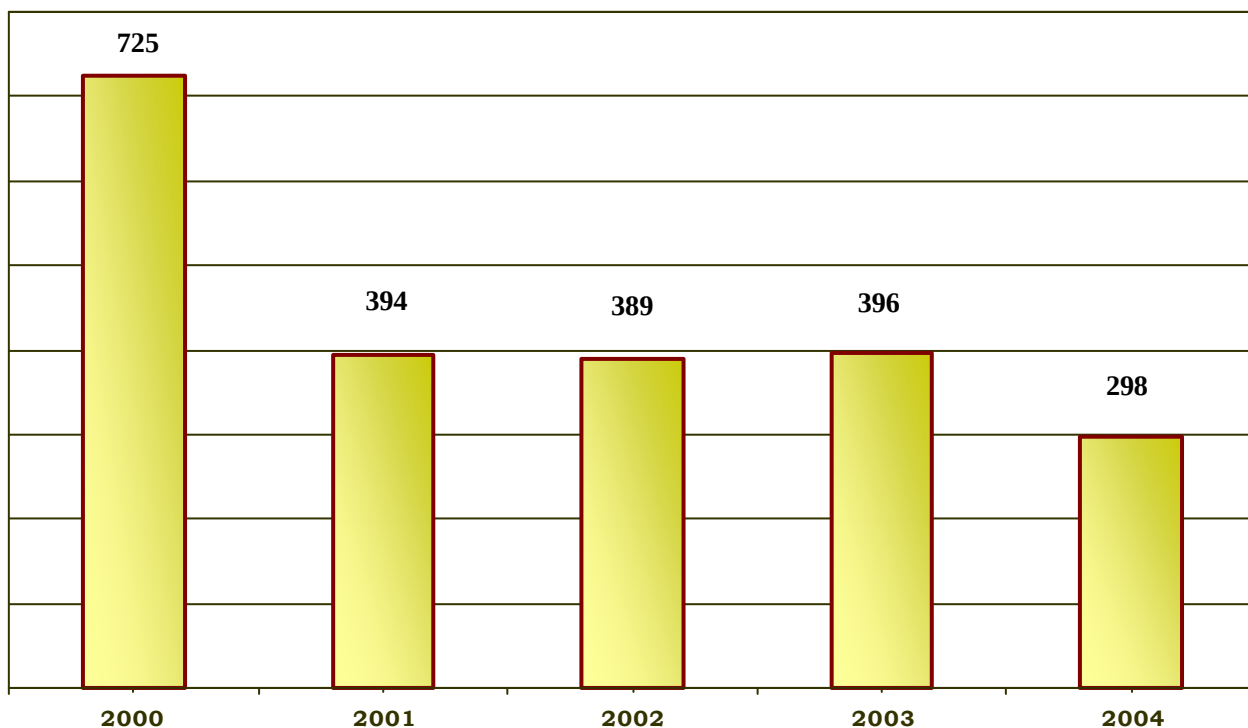
- Η Υπηρεσία να αποτελεί κεντρικό σημείο αναφοράς καταγγελιών, παραπόνων, πληροφοριών, αναφορικά με επίμεμπτες πράξεις αστυνομικών.
- Να αποφεύγεται, εκτός συγκεκριμένων περιπτώσεων, η απαράδεκτη τακτική της μετάθεσης στους ιδιώτες της ευθύνης αναζήτησης της καθ' ύλην και κατά τόπων αρμόδιας υπηρεσίας, που θα επιληφθεί της υπόθεσής τους.

- Η συγκέντρωση όσο το δυνατόν μεγαλύτερου δεδομένων, συνεπάγεται μεγαλύτερο βαθμό πληρότητας της στατιστικής και εγκληματολογικής ανάλυσης, ενώ τα συναγόμενα συμπεράσματα, δίδουν με περισσότερη ακρίβεια τη φαινομενολογία της συγκεκριμένης μορφής παραβατικότητας.

Συνεπεία της προαναφερόμενης τακτικής, εκτός των 298 καταγγελιών, **637 πολίτες** επικοινωνήσαν το **2004** τηλεφωνικά με την Υπηρεσία μας, προκειμένου να υποβάλλουν παράπονα κατά αστυνομικών.

Το περιεχόμενο των κλήσεων αυτών δεν αφορούσε παράνομη, αντιπειθαρχική ή αντιδεοντολογική συμπεριφορά, αλλά αποτελούσε έκφραση παραπόνου και απογοήτευσης για αναποτελεσματική και γραφειοκρατική διαχείριση των υποθέσεων τους. Το στοιχείο αυτό επιβεβαιώνει την ανάγκη αυστηρού καθορισμού των διαδικασιών, που θα αποκλείει την πρωτογενή παρέκκλιση. Στις περισσότερες των περιπτώσεων η Υπηρεσία επενέβη προς διευθέτηση του προβλήματος, με θετική εξέλιξη.

Γράφημα 1: Αριθμός καταγγελιών κατ' έτος

(2) Καταγγελθείσες Συμπεριφορές

Οι καταγγελίες που περιέχονται στην Υπηρεσία Εσωτερικών Υποθέσεων, ομαδοποιούνται, σύμφωνα με το περιεχόμενό τους, σε δέκα (10) βασικές κατηγορίες. Η μεθοδολογία αυτή ακολουθείται κυρίως για τον εντοπισμό των πεδίων της επίμεμπτης δραστηριοποίησης των αστυνομικών, όπως αυτή περιγράφεται από τους πολίτες στην πρωτογενή μορφή της καταγγελίας, πριν δηλαδή τη διερεύνηση της. Παράλληλα με τον τρόπο αυτό, εντοπίζονται οι συμπεριφορές εκείνες που θεωρούνται από τους ιδιώτες ότι, αποκλίνουν από τον πρότυπο συμπεριφοράς που πρέπει να χαρακτηρίζει τον αστυνομικό.

Στον πίνακα που ακολουθεί (βλ. *Πίνακα 1*), καταγράφονται αριθμητικά οι συμπεριφορές, όπως αυτές έχουν κατηγοριοποιηθεί, για τα έτη 2003 και 2004, καθώς και τα αντιστοιχούντα ποσοστά αυτών, από την εξέταση των μεγεθών. Επισημαίνεται για την ευχερέστερη ανάγνωση του πίνακα ότι, ορισμένες καταγγελίες περιέχουν, περισσότερα τους ενός αντικείμενα παράνομης δραστηριοποίησης και για το λόγο αυτό οι καταγγελθείσες συμπεριφορές είναι αριθμητικά περισσότερες από τις καταγγελίες.

Όπως διαπιστώνεται, την πρώτη θέση καταλαμβάνει η κατηγορία «Άλλο», που υποδηλώνει ότι, οι πολίτες απαιτούν από τον αστυνομικό υψηλό status συμπεριφοράς, θέτουν δε αυστηρά κριτήρια αξιολόγησης της αποδοτικότητας των υπηρεσιών. Αποτέλεσμα να καταγγέλλονται συμπεριφορές που κρίνονται, όχι μόνο ως αντιδεοντολογικές ή αντιπειθαρχικές, αλλά και αυτές που υποκειμενικά θεωρούνται ότι δεν συνάδουν με το κλασικό στερεότυπο του αστυνομικού, που μυθοπλαστικά αναπαράγεται στην κοινωνία.

Τα θέματα που παρουσιάζουν ιδιαίτερη ευαισθησία και εγείρουν συλλογικές αντιδράσεις στην κοινωνία, όπως αυτό της «*εκμετάλλευσης γυναικών*», παρουσιάζει σημαντική μείωση, ευρισκόμενο στις τελευταίες θέσεις των καταγγελλομένων συμπεριφορών.

Πίνακας 1: Συγκριτική απεικόνιση συμπεριφορών 2003-2004

Συμπεριφορές	2003	Επί τοις %	2004	Επί τοις %
Εκμετάλλευση γυναικών	19	3,62%	9	2,28%
Πειθαρχικά	45	8,57%	34	8,61%
Παίγνια	23	4,38%	26	6,58%
Όπλα	1	0,19%	2	1,52%
Οικοδομές	21	4,00%	16	4,05%
Ναρκωτικά	38	7,24%	18	4,56%
Καταστήματα	78	14,86%	52	13,16%
Άνευ περιεχομένου	13	2,48%	24	6,08%
Αλλοδαποί	40	7,62%	38	9,62%
Άλλο	247	47,05%	172	43,54%
Σύνολο	525		391	

β. Τομέας: Δημόσιο

(1) Αριθμός καταγγελιών

Ήδη έχει επισημανθεί ότι, ιδιαίτερα στον τομέα των καταγγελιών σε βάρος υπαλλήλων του δημοσίου, παρουσιάζεται μία έντονη διστακτικότητα των πολιτών να παρέξουν πληροφορίες σχετικά με τις παραβατικές συμπεριφορές αυτών. Παρατηρείται ότι, οι πολίτες για να χαρακτηρίσουν μία συμπεριφορά ενός αστυνομικού και ενός υπαλλήλου του δημοσίου ως αρνητική, χρησιμοποιούν παντελώς διαφορετικά κριτήρια.

Διαπιστώνεται, όπως τουλάχιστον προκύπτει από την ανάλυση των δεδομένων ότι, οι πολίτες επιδεικνύουν «ενδιαφέρουσα ανεκτικότητα» στις υπηρεσιακές αποκλίσεις των υπαλλήλων, σε σύγκριση με την μηδενική ανοχή που επιδεικνύουν στις αντίστοιχες των αστυνομικών. Έτσι συνολικά στην Υπηρεσία Εσωτερικών Υποθέσεων περιήλθαν κατά το **2004, 29 καταγγελίες – πληροφορίες** σε βάρος υπαλλήλων του ευρύτερου δημόσιου τομέα.

Δεν είναι μόνο οι **29 καταγγελίες – πληροφορίες** που περιήλθαν στην Υπηρεσία μας σε βάρος υπαλλήλων (**298 κατά αστυνομικών**), είναι και το ότι **μόνο 21 πολίτες** επικοινωνήσαν τηλεφωνικά με την Υπηρεσία μας, προκειμένου εκφράσουν παράπονα για τη γραφειοκρατική ή αναποτελεσματική διαχείριση υποθέσεων τους από υπαλλήλους ή υπηρεσίες του δημοσίου. (**637 κατά αστυνομικών**).

Οι λόγοι που οδήγησαν στην εξέλιξη αυτή δεν είναι δυσεξήγητοι, περιγράφονται στις *Γενικές Παρατηρήσεις* της παρούσας έκθεσης και περιληπτικά συνοψίζονται ως ακολούθως.

- Στην αποφυγή αυτοενοχοποίησης.
- Στην διαφύλαξη του ατομικού – παρανόμου συμφέροντος.
- Στην έλλειψη διάθεσης εμπλοκής σε μία εξ αντικειμένου χρονοβόρα, άκρως γραφειοκρατική και ψυχοφθόρα διαδικασία ή ακόμα και στο φόβο άτυπων κυρώσεων ή αντεκδίκησης.
- Στην ύπαρξη πολλών υπηρεσιών ελέγχου με αποτέλεσμα τον επιμερισμό των πληροφοριακών δεδομένων
- Στην «κοινωνικοποίηση» της διαφθοράς

Για την καλύτερη διαχείριση των πληροφοριακών δεδομένων που αφορούσαν το δημόσιο, οι καταγγελίες κατηγοριοποιούνται κατά τομείς έτσι ώστε να εξυπηρετούνται οι σκοποί της εγκληματολογικής και στατιστικής ανάλυσης. Η επιλογή των τομέων δεν ήταν αυθαίρετη, έγινε με βάση την ανάλυση των δεδομένων του 2003, σύμφωνα με τα οποία προκρίθηκαν οι τομείς εκείνοι που παρουσίαζαν τις περισσότερες καταγγελίες.

(2) Διαπιστώσεις

Το μικρό στατιστικό δείγμα, η περιορισμένη αρμοδιότητα της Υπηρεσίας, το εύρος των υπηρεσιών του δημοσίου τομέα και ο μεγάλος αριθμός των απασχολούμενων υπαλλήλων δεν επιτρέπει την εξαγωγή ασφαλών συμπερασμάτων. Στην πρώτη θέση (βλ. Πίνακα 2) βρίσκονται

όπως και το 2003, οι υπηρεσίες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ακολουθούν οι Υπηρεσίες Υγείας και οι Οικονομικές Υπηρεσίες.

Πρέπει να σημειωθεί, όπως και στις παραβατικές συμπεριφορές των αστυνομικών, έτσι και οι καταγγελλόμενοι τομείς του δημοσίου, είναι αριθμητικά περισσότεροι από τον αριθμό των καταγγελιών, από τη στιγμή που στις καταγγελίες, συνήθως, περιλαμβάνονται περισσότεροι, του ενός, εμπλεκόμενοι τομείς.

Πίνακας 2: Συγκριτική απεικόνιση καταγγελλόμενων τομέων του δημοσίου

Τομείς δημοσίου	Εμπλοκή σε υποθέσεις	
	2003	2004
Υπηρεσία Ο.Τ.Α.	40	27
Υπηρεσία Υγείας	8	9
Οικονομική Υπηρεσία	16	8
Δημόσιος Οργανισμός	4	7
Υπηρεσία Περιφέρειας	6	4
Ασφαλιστικό Ταμείο	4	-
Εκπαιδευτικό Ίδρυμα	4	2
Υπουργείο	3	2
Δημόσια Επιχείρηση	1	1

γ. Εξελικτική Πορεία Καταγγελιών

Η ακριβής γνώση της εξελικτικής πορείας των καταγγελιών, πέρα από την εξυπηρέτηση εσωτερικών – διοικητικών διαδικασιών της Διεύθυνσης Εσωτερικών Υποθέσεων, προσφέρει περιθώρια ερμηνείας και εκτίμησης και της ποιότητας των εισερχομένων καταγγελιών – πληροφοριών (βλ. Πίνακα 3). Αυτό που παρατηρείται κατά το 2004 είναι, για ένα ακόμα έτος βελτίωση της ποιότητας των παρεχομένων στην Υπηρεσία πληροφοριών. Η εκτίμηση αυτή προκύπτει από την στατιστική και συγκριτική εξέταση συγκεκριμένων μεγεθών, (βλ. Πίνακα 4), τα οποία αποτελούν και το

βαρόμετρο εκτίμησης της ποιότητας των καταγγελιών. Τα μεγέθη αυτά είναι:

- *Η Διαβίβαση*, η αποστολή καταγγελιών πληροφοριών σε άλλη υπηρεσία (αστυνομική – δημοσίου), λόγω αναρμοδιότητας της Υπηρεσίας ή λόγω ελλিপών στοιχείων των πληροφοριών. Σύμφωνα άλλωστε με το ν. 2713/1999, όπ. τροπ. με το ν. 3103/2003, ο εποπτεύων την υπηρεσία εισαγγελικός λειτουργός, μπορεί να παραπέμπει στις αρμόδιες αστυνομικές υπηρεσίες ή ειδικές υπηρεσίες ελέγχου, τη διερεύνηση και βεβαίωση των εγκλημάτων, αν κρίνει ότι η φύση της υπόθεσης και γενικά οι συνθήκες τέλεσης της πράξης δεν απαιτούν εξειδικευμένη έρευνα.
- *Η Αρχαιοθέτηση*, κατά την οποία οι καταγγελίες λόγω ασάφειας ή του ακατάληπτου του περιεχομένου, θέτονται απευθείας αρχείο, σύμφωνα με τις διατάξεις του Π.Δ. 75/1987, σε συνδ. με το αρθ. 3 του ν. 2713/1999
- *Η εξέλιξη σε προδικαστική έρευνα*, μέγεθος εξόχως σημαντικό, αφού υποδηλώνει την επάρκεια των στοιχείων της καταγγελίας, που επιτρέπουν την μετατροπή της σε δικογραφικής μορφής εξέταση (προανάκριση – προκαταρκτική).

Πίνακας 3: Εξελικτική πορεία καταγγελιών έτους 2004

	ΣΥΝΟΛΟ	ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ*	ΔΗΜΟΣΙΟ
Αρχείο	44	40	4
Διαβ. σε άλλη Αρχή	6	1	5
Διαβ. σε Αστυν. Αρχή	65	64	1
Διαβ. σε Εισαγ. Αρχή	19	15	4
Επαναδιαβίβαση	25	25	—
Έρευνα - Αρχείο	29	25	4
Προανάκριση (Αστυν.)	12	7	5
Προκαταρκτική	35	34	1
Προανάκριση	3	3	—
Συσχ. (Αρχείο)	—	—	—
Συσχ. (Διαβίβαση)	—	—	—
Συσχ. (Δικογραφία)	6	6	—
Χωρίς εξέλιξη **	83	78	5
Σύνολο	327	298	29

Πίνακας 4: Συγκριτικός πίνακας εξελικτικής πορείας καταγγελιών

	2003	2004
Διαβίβαση	22%	21%
Αρχειοθέτηση	20%	13%
Δικογραφία	15%	16%

* Στη στήλη «αστυνομία» περιλαμβάνονται οι αστυνομικοί όλων των βαθμών, οι συνοριακοί φύλακες και οι ειδικοί φρουροί.

** «Χωρίς εξέλιξη» είναι οι καταγγελίες που βρίσκονται σε εκκρεμότητα.

δ. Πολιτική ενημέρωσης

Όπως αναφέρεται και στις προηγούμενες παραγράφους, στους στόχους της Υπηρεσίας εντάσσεται και η ανάληψη πρωτοβουλιών που θα αποβλέπουν στην αύξηση του αριθμού των εισερχομένων καταγγελιών – πληροφοριών.

Η επιτάχυνση του ρυθμού εκτύλιξης της πραγματικότητας έχει ως συνέπεια, οι σχέσεις των ανθρώπων να είναι ασταθείς και επαναπροσδιορίσιμες. Ιδιαίτερα οι σχέσεις των Ελλήνων πολιτών με τις δημόσιες Υπηρεσίες διακρίνονται από έλλειψη εμπιστοσύνης και καχυποψία. Μια από τις στρατηγικές επιλογές δράσης της Διεύθυνσης Εσωτερικών Υποθέσεων για το 2005, είναι η εισήγηση πρότασης για την εκδήλωση μιας πολιτικής ενημέρωσης με στόχο τη σύνδεση της δράσης της Υπηρεσίας με το κοινωνικό σύνολο, τις αστυνομικές υπηρεσίες και τις λοιπές υπηρεσίες του δημοσίου. Τα συστατικά χαρακτηριστικά της ενημερωτικής αυτής πολιτικής θα είναι:

- Η Πληροφόρηση των πολιτών αναφορικά με το έργο, την αποστολή και τις αρμοδιότητες της Υπηρεσίας. Παράλληλα θα επιδιωχθεί να αναδειχθούν οι συνέπειες της διαφθοράς στην καθημερινότητα των πολιτών, με ιδιαίτερη έμφαση, στη συνεπαγόμενη της διαφθοράς, ενίσχυση και εγκαθίδρυση της κοινωνικής αδικίας και ανισότητας.
- Η Ενημέρωση των αστυνομικών υπηρεσιών για την ανάγκη συλλογικής, αδιαίρετης και ομοιόμορφης προσπάθειας ιδιαίτερα στην συνειδητοποίηση της ανάγκης άμεσου εντοπισμού, αναφοράς και αντιμετώπισης κάθε συμπεριφοράς αστυνομικού, που εντάσσεται στην ορισθείσα ως πρωτογενή παρέκκλιση.
- Η Συνεργασία με τα σώματα ελέγχου που συμμετέχουν στο Συντονιστικό Όργανο Επιθεώρησης και Ελέγχου του άρθρου 8 του ν. 3074/2002, προκειμένου υπάρξει συντονισμός των προσπάθειών, αλλά κυρίως εγκαθίδρυσης κοινού κώδικα συνεννόησης, ιδιαίτερα στις έννοιες εκείνες που παρουσιάζουν ασαφές εννοιολογικό περιεχόμενο, όπως αυτό της κακοδιοίκησης.

Αποτελεί κυρίαρχη αντίληψη της εποχής μας ότι, το κλειδί στη διαμόρφωση συμπεριφορών είναι ο τρόπος επικοινωνίας και όχι ο τρόπος παραγωγής.

Επιβεβαιωτικό της αντίληψης αυτής είναι τα αποτελέσματα της συγκριτικής εξέτασης του αριθμού των καταγγελιών, που περιήλθαν στην υπηρεσία το 1^ο τρίμηνο του 2003, με τον αντίστοιχο αριθμό του 2^{ου} τριμήνου του ίδιου έτους.

Πριν την παράθεση των δεδομένων τονίζεται ότι, τον Μάρτιο του 2003, έγινε η επέκταση των αρμοδιοτήτων της Υπηρεσίας και στον υπόλοιπο δημόσιο τομέα. Το γεγονός έλαβε τεράστια δημοσιότητα και αποτέλεσε αντικείμενο δημοσίων συζητήσεων και προβληματισμού για αρκετό χρονικό διάστημα. Μετά λοιπόν τη δημοσιοποίηση του γεγονότος, παρατηρήθηκε αύξηση σε όλα τα είδη των εισερχομένων πληροφοριών, με εντυπωσιακή αύξηση των Προανακρίσεων, που διενεργούνται σύμφωνα με το άρθρο 243 παρ. 2 του Κ.Π.Δ., δηλαδή καταγγελιών, που εξαιτίας του επείγοντος χαρακτήρα και της σπουδαιότητας αυτών, λάμβαναν αμέσως δικογραφική μορφή. Συνολικά το ποσοστό αύξησης έφτασε στο 66% (βλ. Πίνακα 5).

Πίνακας 5: Συγκριτική απεικόνιση καταγγελιών 1^{ου} και 2^{ου} 3μήνου 2003

Είδος καταγγελίας	1 ^ο Τρίμηνο	Επί τοις %	2 ^ο Τρίμηνο	Επί τοις %	Διαφορά επί τοις %
Τηλεφωνική	43	36,44%	60	29,85	39,53
Προφορική	8	6,78%	18	8,96	125,00
Προανάκριση (Αστυν.)	7	5,93%	23	11,44	228,57
Έγγραφη	50	42,37%	79	39,30	58,00
Σύνολο	108		180		66%

3. Προδικαστικές Έρευνες

α. Δικογραφίες

Κατά το χρονικό διάστημα **1-1-2004** έως **31-12-2004**, η Υπηρεσία Εσωτερικών Υποθέσεων διαχειρίστηκε συνολικά **155 δικογραφίες** (προανακρίσεις – προκαταρκτικές) αναφορικά με την διερεύνηση ενδεχόμενης διάπραξης αδικημάτων, από αστυνομικούς και δημοσίους υπαλλήλου (βλ. Πίνακα 6). Οι **(61)** από αυτές τις προδικαστικές έρευνες, σχηματίσθηκαν κατόπιν **απ' ευθείας παραγγελίας** των εισαγγελικών αρχών της χώρας.

Οι υπόλοιπες **(94)** είτε διενεργήθηκαν στα πλαίσια του άρθρου 243 παρ. 2 Κ.Π.Δ. (αστυνομική προανάκριση) είτε σχηματίσθηκαν κατόπιν παραγγελιών των εισαγγελικών αρχών, οι οποίες (παραγγελίες) όμως, προκλήθηκαν από προηγηθείσες αστυνομικές έρευνες της Υπηρεσίας.

Το **64%** των δικογραφιών προέρχεται από εκμετάλλευση των πληροφοριών που παρασχέθηκαν στην Υπηρεσία και από πληροφορίες που συγκεντρώθηκαν από το προσωπικό της Υπηρεσίας.

Ο συνολικός αριθμός των δικογραφιών εκτιμάται ότι θα αυξηθεί, καθόσον δεδομένα που συγκεντρώθηκαν το τελευταίο χρονικό διάστημα του 2004 είναι ακόμα στο στάδιο της επεξεργασίας προκειμένου διαπιστωθεί αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εξέλιξής τους σε προδικαστική έρευνα.

Πίνακας 6: Δικογραφίες κατά Τομέα έτους 2004

ΔΙΚΟΓΡΑΦΙΕΣ	ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ	ΔΗΜΟΣΙΟ	ΣΥΝΟΛΟ
Κατόπιν Εισαγγελικής Παραγγελίας	53	8	61
Κατ' εφαρμογή του άρθρου 243 παρ. 2 Κ.Π.Δ. & Κατόπιν εξέλιξης καταγγελιών	81	13	94
Σύνολο	134	21	155

β. Αυτόφωρα – Συλλήψεις

(1) Γενικά

Από τις **155** δικογραφίες σε **23** περιπτώσεις οι αδικηματικές πράξεις βεβαιώθηκαν κατά τον χρόνο τέλεσης, με συνέπεια την εφαρμογή της αυτόφωρης διαδικασίας σε βάρος των δραστών. Στα πλαίσια της αυτόφωρης διαδικασίας **συνελήφθησαν** συνολικά **67** άτομα (αστυνομικοί – υπάλληλοι). Από αυτά, οι 42 ήταν ιδιώτες, για τους οποίους ακολουθήθηκε η προβλεπόμενη διαδικασία είτε ως συμμετοχοί στις διαπιστωθείσες αδικηματικές πράξεις των κρατικών υπαλλήλων (αστυνομικών – υπαλλήλων) είτε ως αυτουργοί εγκληματικών πράξεων, χωρίς τη συμμετοχή υπαλλήλων (βλ. *Διάγραμμα 1*).

Διάγραμμα 1: Συλλήψεις έτους 2004

(2) Επισημάνσεις

Ενδεικτικά, **οι αστυνομικοί** συνελήφθησαν και σε βάρος τους ασκήθηκε ποινική δίωξη για τι ακόλουθες συνοπτικά περιγραφόμενες πράξεις:

- Για διευκόλυνση παράνομης εισόδου και παραμονής ή παροχής προστατευτικής κάλυψης σε αλλοδαπούς.
- Για κατοχή και χρήση ναρκωτικών ουσιών.
- Για απαίτηση χρηματικού ποσού προκειμένου παρασχεθεί προστατευτική κάλυψη σε παράνομα ανεγειρόμενη οικοδομή.
- Για συμμετοχή σε παίγνια.

Από τις υποθέσεις που εκδικάσθηκαν σε πρώτο βαθμό, το δικαστήριο έκρινε **Αθώο** έναν **(1) αστυνομικό**.

Οι **δημόσιοι υπάλληλοι** συνελήφθησαν στην πλειοψηφία των περιπτώσεων για εγκλήματα σχετικά με την υπηρεσία, δηλαδή για αντικανονικότητα στη διεξαγωγή της εντεταλμένης δημόσιας υπηρεσίας τους, όπως χρηματισμός για διεκπεραίωση τεχνικού ελέγχου αυτοκινήτου, ή απαίτηση χρηματικού ποσού προκειμένου μη βεβαιωθούν φορολογικές παραβάσεις.

Σε **μία (1)** των περιπτώσεων, διατάχθηκε η προσωρινή κράτηση των εμπλεκομένων υπαλλήλων.

γ. Ποινικές Διώξεις

(1) Γενικά

Το **2004** ασκήθηκαν συνολικά **176 ποινικές διώξεις** για υποθέσεις που διαχειρίστηκε η Υπηρεσία Εσωτερικών Υποθέσεων, σε βάρος αστυνομικού προσωπικού, δημοσίων υπαλλήλων και ιδιωτών (βλ. *Διάγραμμα 2*). Ο συνολικός αριθμός των ποινικών διώξεων είναι βέβαιο ότι θα αυξηθεί, καθόσον δεν έχει γνωστοποιηθεί στην Υπηρεσία η δικαστική εξέλιξη αρκετών υποθέσεων που διαβιβάσθηκαν στις εισαγγελικές αρχές και η

οποία (γνωστοποίηση) αναμένεται το τρέχον έτος. Για το λόγο αυτό, τα δεδομένα των ποινικών διώξεων δεν προσφέρονται για, μεταξύ ετών, συγκριτική εξέταση. Παραδειγματικά, ενώ στην Έκθεση Απολογισμού του 2003 αναφέρθηκε ότι ασκήθηκε ποινική δίωξη συνολικά σε βάρος 223 προσώπων, στο τέλος του 2004 ο αριθμός αυτός ανήλθε στις 244 ποινικές διώξεις.

Διάγραμμα 2: Ποινικές διώξεις έτους 2004

(2) Αδικήματα Αστυνομικού Προσωπικού

Όπως αναγράφεται στο παραπάνω διάγραμμα, σε βάρος του αστυνομικού προσωπικού (συμπεριλαμβανομένων των ειδικών φρουρών και των συνοριακών φυλάκων), ασκήθηκαν 78 ποινικές διώξεις για **116 συνολικά αδικήματα**. Από την αριθμητική και μόνο προσέγγιση των δεδομένων, όπως αυτά απεικονίζονται στο σχετικό γράφημα (βλ. Γράφημα 2), παρατηρείται μία ιδιαίτερη ποικιλομορφία αδικημάτων, ανάλογη του πολυμερούς χαρακτήρα του αστυνομικού έργου. Από την ανάλυση του είδους των αδικημάτων προκύπτουν τα ακόλουθα χρήσιμα συμπεράσματα:

- **Πρώτη θέση** (14 περιπτώσεις) καταλαμβάνει το αδίκημα της Παράβασης Καθήκοντος (αρθ. 259 Π.Κ.). Αποτελεί ιδιαίτερο αδίκημα, το δε έννομο αγαθό που προστατεύεται είναι η λειτουργία των δημοσίων υπηρεσιών αποκλειστικά προς το συμφέρον της πολιτείας και της κοινωνίας. Αποτελεί επικουρική διάταξη (ΑΠ 307/67), εφαρμόζεται δε όταν η παράβαση δεν τιμωρείται ειδικά από άλλη ποινική διάταξη. Η επικουρικότητα στην προκειμένη περίπτωση επαληθεύεται από το γεγονός ότι από τις 14 περιπτώσεις, μόνο στις 4 ασκήθηκε ποινική δίωξη και για άλλο αδίκημα. Αυτό καθιστά εξαιρετικά δυσχερές το να χαρακτηριστεί μία πράξη ως διεφθαρμένη, μόνο από την υπαγωγή στη συγκεκριμένη διάταξη νόμου.
- **Στη δεύτερη θέση** βρίσκεται το αδίκημα της Πλαστογραφίας (αρθ. 216 Π.Κ.) και της Υπεξάιρεσης στην Υπηρεσία (αρθ. 258 Π.Κ.) με 8 περιπτώσεις.
- **Στην τρίτη θέση** βρίσκεται το αδίκημα της Απάτης (αρθ. 386 Π.Κ.), ένα αδίκημα που βρίσκεται εκτός της έννοιας της άσκησης δημόσιας εξουσίας, αφού προστατευόμενο έννομο αγαθό είναι, κατά την κρατούσα άποψη, η περιουσία ή, σύμφωνα με τη μειοψηφούσα άποψη, η εντιμότητα στις συναλλαγές ή στην ελευθερία διάθεσης ή στην υποχρέωση στην αλήθεια.
- **Στις τελευταίες θέσεις** της κατάταξης βρίσκεται το αδίκημα της **Δωροδοκίας** (αρθ. 235 Π.Κ.), άμεσο ενέργημα διαφθοράς, το οποίο μειώνει την εμπιστοσύνη των πολιτών στη λειτουργία και στην καθαρότητα της δημόσιας υπηρεσίας.
- Ακόμα και στην περίπτωση του παράνομου εξαναγκασμού άλλου με σκοπό τον πλουτισμό (**Εκβίαση**, αρθ. 385 Π.Κ.), οι περιπτώσεις σε βάρος αστυνομικών είναι **δύο** (2).

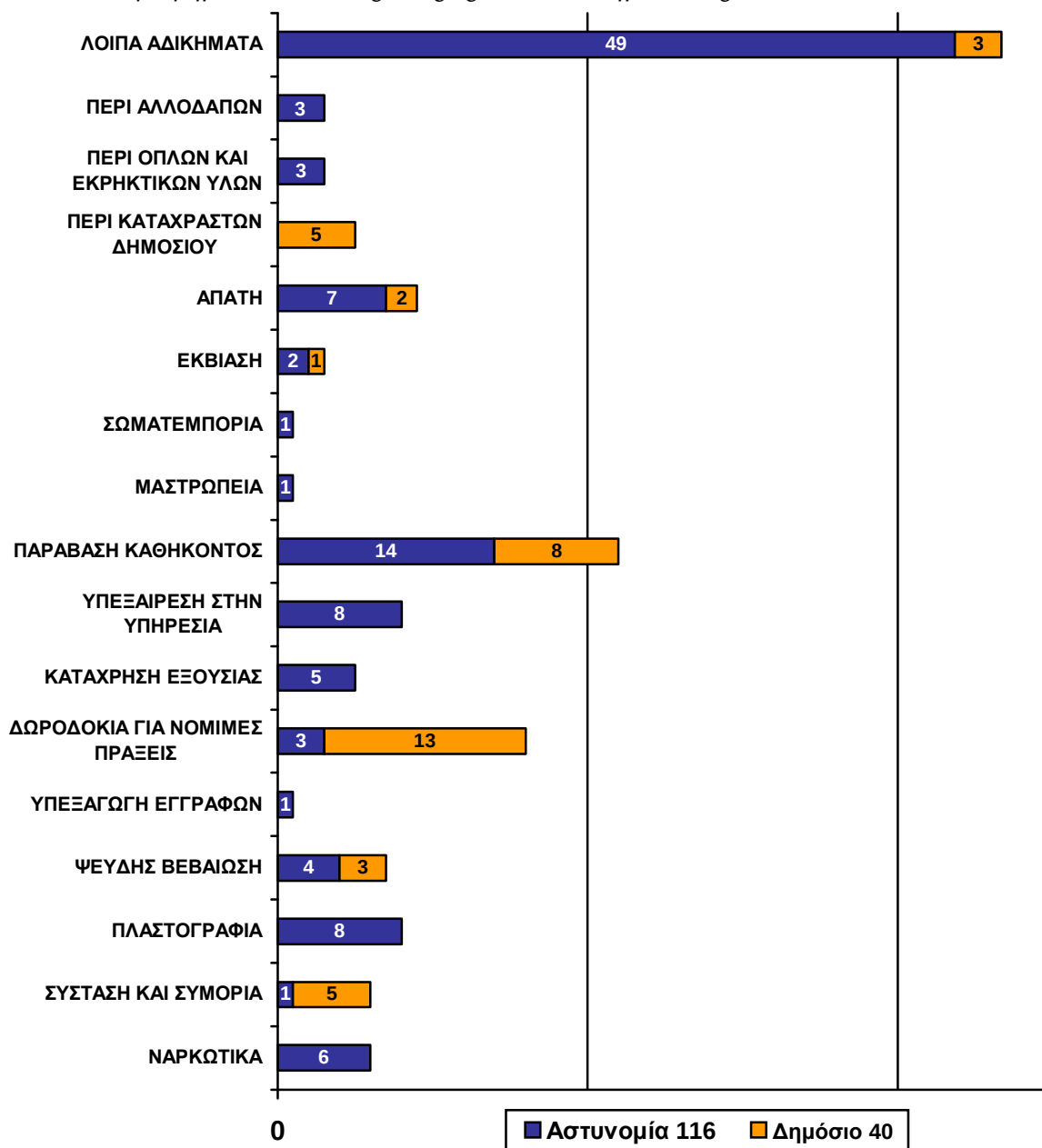
Τα προαναφερόμενα συμπεράσματα, επιβεβαιώνουν τη γενική εκτίμηση της Υπηρεσίας Εσωτερικών Υποθέσεων ότι, η εκδηλούμενη αδικηματική συμπεριφορά των αστυνομικών έχει χαρακτήρα ευκαιριακό και κυρίως εκμεταλλευτικό των εκάστοτε ευάλωτων ή παθογενών διαδικασιών.

(3) Αδικήματα υπαλλήλων του δημοσίου.

Ο μικρός αριθμός στατιστικών μεγεθών αποκλείει την δυνατότητα συναγωγής ασφαλών συμπερασμάτων, αναφορικά με την αδικηματική συμπεριφορά των υπαλλήλων του δημοσίου για το 2004. Η πλέον αξιοπρόσεκτη και εξαιρετικά χρήσιμη παρατήρηση είναι ότι την **πρώτη θέση** των αδικημάτων για τους υπαλλήλους του δημοσίου, καταλαμβάνει η **Δωροδοκία** (βλ. Γράφημα 2) με 13 περιπτώσεις.

Αντίθετα με τους αστυνομικούς, φαίνεται πιο «ενεργή» η συμμετοχή των υπαλλήλων του δημοσίου σε ένα αδίκημα, που προστατευόμενο έννομο αγαθό είναι η διαφύλαξη του κύρους των δημοσίων υπηρεσιών και η εμπέδωση της εμπιστοσύνης των πολιτών για τη σύννομη, υγιή, ακέραιη, άψογη, καθαρή και αμερόληπτη λειτουργία τους. (Α.Π.1994/2001, Ποιν Χρ. ΝΒ 724).

Γράφημα 2: Ποινικές διώξεις κατά αδίκημα έτους 2004

4. Συνολική Απεικόνιση Δραστηριότητας

α. Δικογραφίες – Καταγγελίες – Συλλήψεις – Ποινικές Διώξεις

Η συνολική επιχειρησιακή δράση της Διεύθυνσης Εσωτερικών Υποθέσεων απεικονίζεται στον Πίνακα (7), ως επίσης και οι εκκρεμότητες, την 31-12-2004 στην Υπηρεσία Εσωτερικών Υποθέσεων, καταγγελίες και δικογραφίες.

Πίνακας 7 : Σύνοψη Στατιστικών Στοιχείων από 25-10-1999 έως 31-12-2004

Σύνολο Υποθέσεων	2922	Αστυνομία	2819
		Δημόσιο	103
Σύνολο καταγγελιών	2518	Αστυνομία	2444
		Δημόσιο	74
Σύνολο Δικογραφιών	773	Αστυνομία	730
		Δημόσιο	43
Σύνολο Ποινικών Διώξεων	962	Αστυνομία	Αστυν. Προσωπικό 493
			Πολ. Υπάλληλοι 6
			Ιδιώτες 408
		Δημόσιο	Υπάλλ. Δημοσίου 31
			Ιδιώτες 24
Συλλήψεις με τη διαδικασία του αυτοφώρου	309	Αστυνομικοί 87	
		Ειδικοί Φρουροί 3	
		Συνοριοφύλακες 6	
		Υπάλληλοι Υ.Δ.Τ 2	
		Υπάλληλοι Δημοσίου 22	
		Ιδιώτες 189	
Καταγγελίες σε εκκρεμότητα	117	Αστυνομία	108
		Δημόσιο	9
Δικογραφίες σε εκκρεμότητα	33	Αστυνομία	26
		Δημόσιο	7

β. Πειθαρχικός Έλεγχος

Η Ελληνική Αστυνομία και πριν την ίδρυση της Υπηρεσίας Εσωτερικών Υποθέσεων επιλαμβάνονταν με ιδιαίτερη δραστηριότητα για τα παραπτώματα του προσωπικού της, σε βαθμό μερικές φορές άγνωστο για άλλους τομείς της δημόσιας λειτουργίας. Η Υπηρεσία από το 2002, σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Προσωπικού του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας, συγκεντρώνει τα στοιχεία, τα οποία αφορούν τον διοικητικό – πειθαρχικό έλεγχο των αστυνομικών εκείνων, σε βάρος των οποίων ασκήθηκε ποινική δίωξη, στα πλαίσια μόνο των υποθέσεων, τη διαχείριση των οποίων είχε αναλάβει η Υπηρεσία.

Αν και το συγκεκριμένο αντικείμενο βρίσκεται εκτός του κύκλου αρμοδιοτήτων μας, κρίθηκε σκόπιμη η συγκέντρωση και αυτών των δεδομένων, ώστε η Υπηρεσία να τελεί σε απόλυτη γνώση της διοικητικής εξέλιξης των υποθέσεων που η ίδια διαχειρίζεται, καθώς και των πειθαρχικών ποινών που επιβάλλονται (βλ. Πίνακες 8 και 9).

Επιπλέον τα στοιχεία που προκύπτουν από τη μελέτη τόσο των ποινικών, όσο και των πειθαρχικών ερευνών, αποτελούν τη βάση πάνω στην οποία χαράσσεται κάθε χρόνο η στρατηγική δράση της Διεύθυνσης εσωτερικών Υποθέσεων.

Πίνακας 8 : Διοικητικές Έρευνες (25-10-1999 έως 31-12-2004)

Διαταχθείσες Έρευνες	Κατά Ατόμων	Σύνολα Ερευνών
Προκαταρκτική Έρευνα	132	195
Απ'ευθείας κλήση σε απολογία	3	3
Π.Δ.Ε	5	7
Ε.Δ.Ε	647	393
Σύνολο	787	598

Πίνακας 9: Πειθαρχικές Ποινές (25-10-1999 έως 31-12-2004)

Ποινές	Αξιωματικοί	Αστυνομικό Προσωπικό	Ειδικοί Φρουροί	Συνοριο- φύλακες	Πολιτ. Υπάλλ	Σύνολο
Επίπληξη	1	—	—	—	—	1
Πρόστιμο	24	85	5	—	—	114
Αργία με προσκ.πάνυση	2	9	—	—	—	11
Αργία με απόλυση	13	54	—	—	—	67
Απόταξη	19	39	—	1	—	59
Αθώος	3	25	—	—	—	28
Αρχείο	74	165	—	4	1	244
Γενικό Σύνολο	136	377	5	5	1	524

γ. Δικαστική Εξέλιξη

Προκειμένου εκτιμάται η ουσιαστικότητα του έργου που παράγει η Υπηρεσία, επιδιώκεται κάθε χρόνο η συγκέντρωση στοιχείων που αφορούν τη δικαστική εξέλιξη των υποθέσεων, την προδικαστική έρευνα των οποίων διενήργησε η Διεύθυνση Εσωτερικών Υποθέσεων (βλ. Πίνακα 10).

Συνολικά **επιβλήθηκαν ποινές** (σε α' και β' βαθμό εκδίκασης), **φυλάκισης** 34 ετών, 686 μηνών και χρηματική ποινή 34.920 Ευρώ και **κάθειρξης** 35 ετών, 7 μηνών και χρηματική ποινή 117.950 Ευρώ. Για 60 κατηγορουμένους οι αποφάσεις ήσαν αθωωτικές.

Πίνακας 10: Υποθέσεις που Εκδικάσθηκαν – Επιβληθείσες Ποινές
(25-10-1999 έως 31-12-2004)

			Α΄ Βαθμός	Β΄ Βαθμός	Σύνολο
ΑΘΩΟΣ	Αστυνομικός	Αξιωματικός	6	1	7
		Κατώτερος	22	12	34
		Σύνολο	28	13	41
	Συνοριοφύλακας		–	1	1
	Ειδικός Φρουρός		–	–	–
	Πολ.Υπάλληλος		–	–	–
	Ιδιώτης		7	8	15
	Υπάλληλος		2	1	3
	Γενικό Σύνολο		37	23	60
ΦΥΛΑΚΙΣΗ	Αστυνομικός	Αξιωματικός	5	2	7
		Κατώτερος	26	9	35
		Σύνολο	31	11	42
	Συνοριοφύλακας		–	–	–
	Ειδικός Φρουρός		–	–	–
	Πολ.Υπάλληλος		–	–	–
	Ιδιώτης		37	7	44
	Υπάλληλος		5	2	7
	Γενικό Σύνολο		73	20	93
ΚΑΘΕΙΡΗ	Αστυνομικός	Αξιωματικός	1	1	2
		Κατώτερος	1	–	1
		Σύνολο	2	1	3
	Συνοριοφύλακας		–	–	–
	Ειδικός Φρουρός		1	–	1
	Πολ.Υπάλληλος		–	–	–
	Ιδιώτης		–	–	–
	Υπάλληλος		–	–	–
	Γενικό Σύνολο		3	1	4

Β'. Συμπληρωματικές Δραστηριότητες

1. Δηλώσεις Περιουσιακής Κατάστασης Αστυνομικού Προσωπικού.

Με τις διατάξεις του αρθ. 8 παρ. 2 του ν. 3213/2003 (Α-309) οι δηλώσεις περιουσιακής κατάστασης του αστυνομικού προσωπικού, συννοριακών φυλάκων και ειδικών φρουρών, υποβάλλονται στην Υπηρεσία Εσωτερικών Υποθέσεων της Ελληνικής Αστυνομίας από την οποία και ελέγχονται. Με τη ρύθμιση αυτή επήλθε αλλαγή στο υφιστάμενο καθεστώς και ειδικότερα καταργήθηκαν τα άρθρα 24 έως 29 του ν. 2429/1996 και το άρθρο 7 του ν. 2622/1998 όπου προβλεπόταν, μεταξύ άλλων, η υποχρέωση υποβολής των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης του αστυνομικού προσωπικού στον Αντεισαγγελέα του Αρείου Πάγου.

Στο ν. 3213/2003 (αρθ. 8 παρ. 2β) προβλέπεται η έκδοση Προεδρικού Διατάγματος, το σχετικό σχέδιο του οποίου, ήδη προωθείται από το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης για υπογραφή.

Με το κανονιστικό αυτό διάταγμα, καθορίζονται οι υπόχρεοι σε υποβολή δήλωσης περιουσιακής κατάστασης, η διαδικασία, ο τύπος και ο τρόπος υποβολής των σχετικών δηλώσεων, καθώς και η διαδικασία ελέγχου.

Με τη νομοθετική αυτή μεταρρύθμιση γίνεται έμμεσα αποδεκτό από το νομοθέτη ότι, αν και πρέπει να εξακολουθήσει το αστυνομικό προσωπικό να εντάσσεται στον κύκλο των υπόχρεων προς υποβολή δήλωσης περιουσιακής κατάστασης, ωστόσο η νέα ελεγκτική διαδικασία θα πρέπει να είναι ανάλογη με την αποστολή, τον κύκλο αρμοδιοτήτων και τη δημόσια εξουσία που διαχειρίζεται το προσωπικό της Ελληνικής Αστυνομίας. Συνεπώς ο έλεγχος πρέπει να έχει χαρακτήρα «εσωτερικό», να αποτελεί δηλαδή ουσιαστικά, ένα επιπλέον εργαλείο της διοίκησης, με σκοπό, κυρίως, την ικανοποίηση των σημερινών προσδοκιών του κοινωνικού συνόλου, που απαιτεί αποτελεσματική δημόσια διοίκηση, ήθος και ακεραιότητα των υπηρετούντων σε αυτή, διαφάνεια, δικαιοσύνη και ποιότητα στην παραγωγή έργου.

Η Διεύθυνση Εσωτερικών Υποθέσεων έχει ήδη διατυπώσει τις απόψεις της, αναφορικά με τις ανάγκες που επαγωγικά πλέον εγείρονται

για την Υπηρεσία, σε επίπεδο οργανωτικό, στελεχιακό και κτιριακής υποδομής, η ικανοποίηση των οποίων, αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση ανταπόκρισης στις νέες απαιτήσεις.

2. Συμμετοχή της Υπηρεσίας στη Δεύτερη Φάση αξιολόγησης της Ελλάδας για την εφαρμογή Σύμβασης του Ο.Ο.Σ.Α.

Τον Οκτώβριο του 2004, πραγματοποιήθηκε στο Υπουργείο Δικαιοσύνης διάσκεψη, που αφορούσε την αμοιβαία αξιολόγηση της Ελλάδας για την εφαρμογή της Σύμβασης του Ο.Ο.Σ.Α. «Περί καταπολέμησης της δωροδοκίας αλλοδαπών δημοσίων λειτουργών σε διεθνείς επιχειρηματικές συναλλαγές»

Στην διάσκεψη συμμετείχαν εκπρόσωποι χωρών - μελών του Ο.Ο.Σ.Α. ως εξεταστική επιτροπή, και από Ελληνικής πλευράς εκπρόσωποι του Υπουργείου Δικαιοσύνης, νομικοί, εκπρόσωποι των Δικαστικών και Διοικητικών Αρχών καθώς και του Αστυνομικού Σώματος. Την Υπηρεσία Εσωτερικών Υποθέσεων εκπροσώπησαν δύο Αξιωματικοί της.

Κατά την συζήτηση που διεξήχθη τέθηκαν και αναπτύχθηκαν θέματα που αφορούσαν:

- Στις εκφάνσεις του αδικήματος της Δωροδοκίας Αλλοδαπών Δημοσίων Λειτουργών, όπως περιγράφεται στο ν.2656/1998, που αφορά στην Κύρωση της Σύμβασης του Ο.Ο.Σ.Α. κατά της Δωροδοκίας.
- Στην ροπή των νομικών προσώπων προς την δωροδοκία και άλλα αδικήματα σχετικό με την έννοια της διαφθοράς.
- Στην τοπική δικαιοδοσία αρμοδιότητας των Διωκτικών Υπηρεσιών.
- Στις νομικές ή θεσμικές άμυνες του Κράτους για την αντιμετώπιση του φαινομένου.
- Στις προτεραιότητες και την δραστηριότητα της Αστυνομίας.
- Στο ρόλο και την συνεργασία των Διωκτικών Υπηρεσιών

- Στην εκπαίδευση των αστυνομικών και των λοιπών διωκτικών μηχανισμών που έχουν ως αντικείμενο την έρευνα και την δίωξη της Δωροδοκίας.
- Στην ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των Ελληνικών Διωκτικών Υπηρεσιών.
- Στις πηγές πληροφόρησης και την επεξεργασία των καταγγελιών από τις αρμόδιες Υπηρεσίες.
- Σε μέτρα που έχουν ληφθεί για την ενθάρρυνση καταγγελιών που αφορούν σε Δωροδοκία, όπως η προστασία μαρτύρων, καθώς και στις ανακριτικές και τεχνικές μεθόδους έρευνας περιλαμβανομένης της κατάσχεσης, της σύλληψης, της φυσικής παρακολούθησης, της άρσης του απορρήτου τηλεφωνικών κλήσεων, της πρόσβασης σε τραπεζικές πληροφορίες κ.λ.π.
- Στην αναζήτηση και αποκάλυψη περιπτώσεων Δωροδοκίας, μέσω αναφορών για ξέπλυμα χρήματος, καθώς και τη ροή πληροφοριών που υπάρχει μεταξύ των αρμοδίων Αστυνομικών και Διωκτικών Αρχών των διαφόρων Κρατών.
- Στον ρόλο των διπλωματικών αποστολών για την αναζήτηση και αποκάλυψη περιπτώσεων Δωροδοκίας, ειδικότερα Αλλοδαπών Δημοσίων Λειτουργών.

Κατά την διάρκεια της διάσκεψης το ενδιαφέρον της συζήτησης εστιάσθηκε ιδιαίτερα στην Δωροδοκία Αλλοδαπών Δημοσίων Λειτουργών σε σχέση με την επιχειρηματική δραστηριότητα, ενώ παρουσιάσθηκε και έντονο το ενδιαφέρον των εξεταστών - μελών της επιτροπής του Ο.Ο.Σ.Α. για την εν γένει οργάνωση, δομή και το νομοθετικό πλαίσιο που διέπουν τους αρμόδιους διωκτικούς και ελεγκτικούς μηχανισμούς της Χώρας.

Όσον αφορά στην παράσταση της Υπηρεσίας μας, έγινε σύντομη παρουσίαση των λόγων που υπαγόρευσαν την ίδρυση της, της δομής, οργάνωσης και στελέχωσης της.

Παρουσιάσθηκε επίσης και έγινε ανάλυση του αντικειμένου των αρμοδιοτήτων και της αποστολής της, καθώς και του έως τώρα έργου της, με τεκμηρίωση βάσει στατιστικών στοιχείων, τα οποία παρασχέθηκαν και στην επιτροπή του Ο.Ο.Σ.Α.

Η εκπροσώπηση της Υπηρεσίας μας ολοκληρώθηκε με συμπληρωματικές ή διορθωτικές παρεμβάσεις επί νομικών ή ερευνητικής - διωκτικής πρακτικής ζητημάτων, και με τις τοποθετήσεις που έγιναν, κατά τον κύκλο των υπό συζήτηση θεμάτων, απέσπασε τα πολύ κολακευτικό σχόλια τόσο της εξεταστικής επιτροπής όσο και της αρμόδιας επιτροπής του υπουργείου Δικαιοσύνης, που είχε ορισθεί ως το κεντρικό σημείο επαφής της Χώρας μας με τον Ο.Ο.Σ.Α.

Γ' Προτάσεις – Επιδιώξεις

1. Επιδιώξεις

Η Διεύθυνση Εσωτερικών Υποθέσεων, προκειμένου ενισχύσει την αποτελεσματικότητά της και βελτιώσει την ποιότητα του παραγομένου έργου, εφαρμόζει κάθε χρόνο συγκεκριμένες στρατηγικές δράσης.

Οι στρατηγικές αυτές επιλογές, αποτελούν τον βασικό κατευθυντήριο άξονα, πάνω στον οποίο αφενός δραστηριοποιείται το προσωπικό της Υπηρεσίας, αφετέρου, συντονίζονται οι επιμέρους οργανωτικές και λειτουργικές διαδικασίες.

Οι τακτικές που προκρίνονται για να ακολουθηθούν, δεν είναι ευκαιριακής έμπνευσης, είναι καθαρά ορθολογιστικές αποφάσεις, αποτέλεσμα μελέτης και ανάλυσης των συστατικών μερών της διαμορφούμενης κάθε φορά πραγματικότητας.

Για το 2005 οι στρατηγικές επιλογές δράσης της Υπηρεσίας Εσωτερικών Υποθέσεων είναι:

α. Η εκδήλωση μιας *πολιτικής ενημέρωσης*, με στόχο τη σύνδεση της δράσης της Υπηρεσίας με το κοινωνικό σύνολο, τις αστυνομικές υπηρεσίες και τις λοιπές υπηρεσίες του δημοσίου, προκειμένου αυξηθούν τα πληροφοριακά δεδομένα που εισέρχονται στη Διεύθυνση Εσωτερικών Υποθέσεων.

Ειδικότερα, τα συστατικά χαρακτηριστικά της ενημερωτικής αυτής πολιτικής θα είναι:

- *Πληροφόρηση* των πολιτών αναφορικά με το έργο, την αποστολή και τις αρμοδιότητες της Υπηρεσίας.
- *Η Ενημέρωση* των αστυνομικών υπηρεσιών για την ανάγκη συλλογικής, αδιαίρετης και ομοιόμορφης προσπάθειας και ιδιαίτερα στη συνειδητοποίηση της ανάγκης άμεσου εντοπισμού, αναφοράς και αντιμετώπισης κάθε συμπεριφοράς αστυνομικού, που εντάσσεται στην πρωτογενή παρέκκλιση.

Στην πρωτογενή παρέκκλιση, εντάσσονται οι «οριακές» συμπεριφορές της, άνευ όρων και ορίων, διακριτικής δράσης, διαπραγμάτευσης και συναλλαγής. Συμπεριφορές που, αν και ο προσδιορισμός τους με όρους ποινικού δικαίου είναι δυσχερής, ωστόσο είναι οι γενεσιουργοί αιτίες της ηθικής παθογένειας, η οποία με τη σειρά της προκαλεί βαθμιαία άμβλυνση της αίσθησης του δημοσίου καθήκοντος.

- *Η Συνεργασία* με τα σώματα ελέγχου που συμμετέχουν στο Συντονιστικό Όργανο Επιθεώρησης και Ελέγχου του άρθρου 8 του ν. 3074/2002, προκειμένου υπάρξει συντονισμός των προσπάθειών, αλλά κυρίως εγκαθίδρυσης κοινού κώδικα συνεννόησης, ιδιαίτερα στις έννοιες εκείνες που παρουσιάζουν ασαφές εννοιολογικό περιεχόμενο, όπως αυτό της κακοδιοίκησης.

β. Η εισήγηση πρότασης για την ανάθεση στην Υπηρεσία της αποστολής εντοπισμού και επισήμανσης εντός του Σώματος της Ελληνικής Αστυνομίας, δυσλειτουργικών, αναποτελεσματικών και γενικά συμπεριφορών και μεθόδων που απέχουν από τα πρότυπα καλής πρακτικής.

Συγκεκριμένα, η Διεύθυνση Εσωτερικών Υποθέσεων, με τον καταδιωκτικό – επιχειρησιακό ρόλο της, στοχεύει στον εντοπισμό και δίωξη των πράξεων εκείνων, που υποδηλώνουν πλημμελή εφαρμογή από τους κρατικούς λειτουργούς, των αξιολογικών κριτηρίων και των διαδικαστικών τύπων της κείμενης νομοθεσίας.

Η Υπηρεσία όμως, κατά την εκτέλεση των προαναφερομένων καθηκόντων της, αναδεικνύει ταυτόχρονα συμπεριφορές και μεθόδους που ενώ δεν είναι παράνομες, ωστόσο υποδηλώνουν λειτουργικές και οργανωτικές αδυναμίες.

Οι διαπιστώσεις αυτές, είναι ευκαιριακά και όχι συστηματικά εκμεταλλεύσιμες και για το λόγο αυτό επιβάλλεται **προσαρμογή των στόχων και των προτεραιοτήτων** της Υπηρεσίας Εσωτερικών Υποθέσεων στις διαμορφωθείσες υπηρεσιακές ανάγκες και στις επιταγές των καιρών.

Με βάση την αποκτηθείσα τεχνογνωσία, την αλλαγή των συνθηκών και τη δυνατότητα εντοπισμού της παθογένειας των διαδικασιών, η Υπηρεσία εκτιμάται ότι δύναται στο εγγύς μέλλον να αποτελέσει τον απόντα, αυτή τη στιγμή από τη διοικητική λειτουργία της Αστυνομίας, **συνεκτικό και συνδυετικό κρίκο** των επιτελικών κέντρων σχεδιασμού με τις περιφερειακές – μάχιμες υπηρεσίες. Ο μελλοντικός χαρακτήρας της Υπηρεσίας πρέπει να είναι:

- Διωκτικός – Κατασταλτικός, με σκοπό την άμεση δίωξη έκνομων συμπεριφορών από αστυνομικούς και υπαλλήλους του δημοσίου.
- Συμβουλευτικός, με σκοπό την εισήγηση, κατόπιν μελετών, μέτρων προς αντιμετώπιση ουσιαστικών προβλημάτων, που προκαλούν δυσχέρειες στην ομαλή λειτουργία των αστυνομικών υπηρεσιών. Οι μελέτες θα διενεργούνται είτε με πρωτοβουλία της Υπηρεσίας Εσωτερικών Υποθέσεων, σε περίπτωση διαπίστωσης του προβλήματος, είτε με εντολή της Ηγεσίας του Σώματος.

Με τον τρόπο αυτό επιτυγχάνεται:

- Γνώση από την Ηγεσία των προβλημάτων και των συστημικών ελλείψεων που χρήζουν αντιμετώπισης άμεσα, ουσιαστικά, χωρίς γραφειοκρατικές αγκυλώσεις, η οποία (γνώση) θα προέρχεται από επιτόπια μελέτη και όχι διαμέσου αναφορών.
- Μείωση του χρόνου αντίδρασης που σήμερα απαιτείται για την καταγραφή – αναφορά – εκτίμηση – θεραπεία των δυσλειτουργιών.
- Αντικειμενική ενημέρωση, με αποφυγή, ανάλογα των τηρούμενων ισορροπιών, της τακτικής του υπερτονισμού, της υποβάθμισης, και του εξωραϊσμού των προβλημάτων.

2. Προτάσεις

Σύγχρονη απαίτηση της κοινωνίας είναι η διοίκηση να λειτουργεί άμεσα, ουσιαστικά και αξιόπιστα, το δε στελεχιακό της δυναμικό να ανταποκρίνεται στις αυξημένες προσδοκίες και στα νέα πρότυπα διοίκησης.

Ιδιαίτερα επιτακτική καθίσταται η απαίτηση για την Ελληνική Αστυνομία, στην οποία το Σύνταγμα και ο νόμος έχουν εμπιστευθεί την επιδίωξη του επίκαιρου σήμερα δημόσιου αγαθού της ασφάλειας.

Όπως κατ' επανάληψη αναφέρεται στα προηγούμενα κεφάλαια της παρούσας έκθεσης, η Διεύθυνση Εσωτερικών Υποθέσεων κατά την εκτέλεση της αποστολής της έρχεται σε άμεση επαφή με τις λειτουργικές και οργανωτικές αδυναμίες των αστυνομικών υπηρεσιών. Ήδη έχει λεπτομερειακά περιγραφεί η αναδειχθείσα πλέον ανάγκη επαναπροσδιορισμού του ρόλου και της αποστολής της Υπηρεσίας, με την ανάληψη και συμβουλευτικών προς την Ηγεσία καθηκόντων.

Στο πρώτο μέρος του παρόντος κεφαλαίου, διατυπώνονται οι επιδιώξεις της Υπηρεσίας για το 2005, όπως αυτές προκρίθηκαν βάση της επιχειρησιακής και στρατηγικής ανάλυσης των συλλεχθέντων πληροφοριακών δεδομένων, με σκοπό την πληρέστερη και αποτελεσματικότερη εκπλήρωση της αποστολής.

Πέραν όμως τούτου κρίνεται σκόπιμο στην έκθεση του 2004, να γίνει μία επιγραμματική καταγραφή των τομέων ή δραστηριοτήτων στην Ελληνική Αστυνομία, που, σύμφωνα με τη σωρευθείσα, από τα πέντε και πλέον χρόνια λειτουργίας της Υπηρεσίας, πρωτογενή εμπειρία και γνώση, χρηζουν είτε επαναξιολόγησης είτε κατόπιν έρευνας και μελέτης, εισαγωγής μέτρων βελτίωσης είτε συμπλήρωσης διαπιστωμένων διαδικαστικών ελλείψεων.

Για το λόγο αυτό στο μέρος των «Προτάσεων», επιχειρείται **κωδικοποίηση των διαπιστώσεων**, με σκοπό τον προσδιορισμό της

υφιστάμενης ή μη αναγκαιότητας ανάληψης νομοθετικών ή κανονιστικών πρωτοβουλιών.

α. Πειθαρχικά Συμβούλια

Εκτιμάται ότι, για την απρόσκοπτη πρόοδο της πειθαρχικής διαδικασίας, της ουσιαστικής απόδοσης δικαιοσύνης και της διασφάλισης των δικαιωμάτων του πειθαρχικώς εγκαλουμένου, απαιτείται τροποποίηση των διατάξεων του Π.Δ. 22/1996, (οπ. τροπ. με τα Π.Δ 31/2001 και 3/2004), που αφορούν τόσο τη σύνθεση των Πειθαρχικών Συμβουλίων, όσο και τη διαδικασία εκδίκασης των πειθαρχικών παραπτώματων από αυτά.

Ειδικότερα, οι προτεινόμενες σημειακές τροποποιήσεις είναι οι ακόλουθες:

- Η σύσταση των συμβουλίων πρέπει να γίνει με νόμο, όπως ορίζει το άρθρο 89 του Συντάγματος.
- Ως Πρόεδρος να ορίζεται Διοικητικός Δικαστής Α' και Β' βαθμού. Η συμμετοχή δικαστικού λειτουργού στα Συμβούλια δεν εμπίπτει στις απαγορεύσεις του άρ.89 παρ. 2 του Συντάγματος, αφού « Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται στους δικαστικούς λειτουργούς να εκλέγονται μέλη της Ακαδημίας Αθηνών ή του διδακτικού προσωπικού ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, καθώς και να μετέχουν σε συμβούλια ή επιτροπές που ασκούν αρμοδιότητες πειθαρχικού, ελεγκτικού ή δικαιοδοτικού χαρακτήρα»
- Ως μέλη θα μετέχουν ανώτεροι – ανώτατοι Αξιωματικοί με διετή θητεία.
- Συμβούλια να λειτουργούν μόνο στην Αθήνα – Θεσσαλονίκη που υπάρχει διαθεσιμότητα Αξιωματικών – Δικαστών.
- Τα συμβούλια να είναι τριμελή, για λόγους οικονομίας δικαστών και μελών.
- Εισηγητής (Δημόσιος Κατήγορος), μόνιμος δικηγόρος ή Αξιωματικός Ειδικών Καθηκόντων (Νομικός), με εμπειρία και ανάλογη ηλικιακή ωριμότητα.
- Κατά τη διαδικασία θα έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του Κ.Π.Δ.
- Εφόσον υφίσταται ποινική δικογραφία στην οποία στοιχειοθετείται αδίκημα, να εκδικάζεται η υπόθεση από τα Συμβούλια ως αυτόφωρο.

- Στα πλαίσια της δίκαιης δίκης, θα καλούνται μάρτυρες κατηγορίας και υπεράσπισης.
- Οι αποφάσεις θα αποστέλλονται στη Διοίκηση και θα είναι άμεσα εκτελεστές.
- Με π.δ. να προσδιοριστούν οι ποινές για κάθε αδίκημα.
- Να υπάρξει πλήρης αποσύνδεση του πειθαρχικού με το ποινικό σκέλος της υπόθεσης, για να είναι δυνατή η πρόοδος της διαδικασίας για το πειθαρχικό.

β. Τυποποίηση Διαδικασιών.

Προκειμένου υπάρξει ενιαία και ομοιόμορφη εφαρμογή των ακολουθούμενων από την αστυνομία διαδικαστικών τύπων, απαιτείται να υπάρξει τυποποίηση των ακολουθούμενων διαδικασιών είτε αυτές αφορούν τη διοικητική λειτουργία της (έκδοση διοικητικών πράξεων, όρια δράσης, καθήκοντα, αρμοδιότητες διοικητικών οργάνων, σχέσεις με τους πολίτες κ.λ.π.) είτε αφορούν τη λειτουργία της στα πλαίσια της ανίχνευσης και διακρίβωσης των εγκλημάτων και της ταυτότητας των εγκληματιών.

Αναφορικά με τη διοικητική λειτουργία, υφίσταται άμεση ανάγκη ουσιαστικής ενσωμάτωσης στην υπηρεσιακή πρακτική των διαδικασιών αυτών, που αποβλέπουν στην αναβάθμιση των παρεχομένων στον πολίτη υπηρεσιών. Σε ένα διοικητικό περιβάλλον που συνεχώς μεταλλάσσεται, προς όφελος των πολιτών, είναι άμεσης προτεραιότητας η ανάγκη τυποποίησης των υφιστάμενων διαδικασιών, προκειμένου αυτές καταστούν ουσιαστικά εφαρμόσιμες.

Παράδειγμα οι ισχύουσες διατάξεις για τις προθεσμίες διεκπεραίωσης υποθέσεων από τη διοίκηση (ν. 2690/99, όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με το αρ. 11 του ν. 3230/04 και με το αρ. 6 του ν.3242/04). Η πληθώρα των διατάξεων, οι συνεχείς τροποποιήσεις αυτών και η απουσία κωδικοποίησης τους, καθιστούν σχεδόν αδύνατη, όχι απλώς την αφομοίωση και ορθή εφαρμογή, αλλά ακόμα και την ενημέρωση περί αυτών.

Αλλά και στη διαχείριση της έρευνας αδικημάτων, απαιτείται απόλυτη εξάλειψη του φαινομένου της παραδοσιακής μετάδοσης γνώσης από τον αρχαιότερο στο νεότερο η οποία, εκτός του ότι είναι χρονοβόρα,

ενδέχεται να μην είναι και η σωστή, με αποτέλεσμα να υπάρχει διαδοχή και διατήρηση εσφαλμένων τακτικών και αναχρονιστικών νοοτροπιών.

Η μεθοδολογία δράσης, τα αναζητούμενα ίχνη και πειστήρια, ο τρόπος εξέτασης των κατηγορουμένων, θα πρέπει να περιληφθούν σε επίσημα αστυνομικά εγχειρίδια και να διανεμηθούν σε όλους τους αστυνομικούς, ώστε να αποτελούν τον βασικό συμβουλευτικό οδηγό κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Ο αστυνομικός και της πλέον απομακρυσμένης υπηρεσίας της ελληνικής επικράτειας, θα πρέπει να είναι σε θέση άμεσα και σωστά, να διαχειρίζεται οιαδήποτε υπόθεση.

Η τυποποίηση των διαδικασιών πέραν της ποιοτικής αναβάθμισης του αστυνομικού έργου, θα περιορίσει στο απολύτως αναγκαίο τη διακριτική δράση των αστυνομικών καθιερώνοντας παράλληλα διοικητική και ερευνητική κουλτούρα.

γ. Κωδικοποίηση της νομοθεσίας αστυνομικού ενδιαφέροντος και δημιουργία τράπεζας νομικών πληροφοριών, που θα λειτουργεί σε 24ωρη βάση, παρέχοντας χρήσιμες πληροφορίες νομικού ενδιαφέροντος στους αστυνομικούς σε όλη την επικράτεια.

Η συλλογή, επεξεργασία και ενσωμάτωση σε ηλεκτρονικό αρχείο των νομοθετικών κειμένων, θα προσφέρει τη δυνατότητα ευχερούς αναζήτησης και άμεσης πρόσβασης σε αυτά, διευκολύνοντας σημαντικά το έργο των στελεχών του Σώματος, δεδομένου ότι, η χρήση των κειμένων αυτών, ως εκ της φύσεως των αρμοδιοτήτων τους, εντάσσεται στην καθημερινή πρακτική εκπλήρωσης της αποστολής τους.

Η εμπειροτεχνία πλέον, δεν προσιδιάζει σε καμία έκφανση της σύγχρονης ελληνικής αστυνομικής λειτουργίας, που έχει αποδείξει ότι διαθέτει δυναμικά αποθέματα υπηρεσιακού καθήκοντος και κοινωνικής προσφοράς.

δ. Στοχοθεσία

Η αποστολή της Ελληνικής Αστυνομίας, όπως διαλαμβάνεται στον οργανικό νόμο και τους κανονισμούς, συνίσταται στην εξασφάλιση της δημόσιας ειρήνης και ευταξίας και της απρόσκοπτης κοινωνικής

διαβίωσης των πολιτών, την πρόληψη και την καταστολή του εγκλήματος και την προστασία του κράτους και του δημοκρατικού πολιτεύματος στα πλαίσια της συνταγματικής τάξης (αρθ. 8 Ν. 2800/2000).

Η προηγούμενη παράγραφος εμπεριέχει, κατά τρόπο ουσιαστικό και συνοπτικό, το στόχο, τις επιδιώξεις του Σώματος.

Η στοχοθεσία, «η διαδικασία καθορισμού σαφών επιδιώξεων – επιδόσεων»⁵ ήδη υφίσταται. Αυτό που απαιτείται είναι η, προσαρμοσμένη στις απαιτήσεις, χάραξη σχεδίου δράσης, διαδικασία εξαιρετικά δυσχερής για την Ελληνική Αστυνομία, σε σύγκριση με άλλους τομείς της δημόσιας λειτουργίας. Και τούτο διότι η Αστυνομία καλύπτει ένα ευρύτατο φάσμα λειτουργιών, διαχειρίζεται καθημερινά ανθρώπινα πάθη και αδυναμίες, πολυποίκιλες ανάγκες και απαιτήσεις, καλείται να δώσει λύσεις σε κοινωνικά προβλήματα στις οποίες οι παράμετροι είναι πολυαριθμότες, απόλυτα ασταθείς, η δε μεταξύ τους αλληλεπίδραση πολυπλοκότερη. Για τους προαναφερόμενους λόγους, ο στόχος είναι γενικής εφαρμοστικότητας, ώστε άμεσα να επαναπροσδιορίζονται οι τακτικές δράσης και να προσαρμόζονται στις νεοαναδυόμενες απαιτήσεις.

Κατά συνέπεια απαιτείται ιδιαίτερη προσοχή προκειμένου μην αναχθούν οι επιμέρους εργασίες και τακτικές δράσης (μείωση τροχαίων ατυχημάτων, αύξηση εξιχνιάσεων, μείωση αδικημάτων) σε στόχους ειδικής εφαρμοστικότητας, ποσοτικοποίηση αυτών και μέσω μόνο αυτών, εκτίμηση της ποιότητας του παραγομένου έργου και της αποτελεσματικότητας των Υπηρεσιών, καθόσον τότε ερμηνεύουμε ένα κατ' εξοχή κοινωνικό ζήτημα με λογιστικούς όρους.

Ε. Πρόβλεψη για λειτουργία στην Δ/ση Οργάνωσης Νομοθεσίας του Α.Ε.Α. αρμοδίου Τμήματος, για την υποδοχή και επεξεργασία ενυπόγραφων αναφορών – προτάσεων από όσους από το προσωπικό της Ελληνικής Αστυνομίας επιθυμούν να διατυπώσουν συγκεκριμένες θέσεις και απόψεις επί θεμάτων μείζονος σημασίας για το Σώμα. Η υποβολή των προτάσεων θα γίνεται είτε με πρωτοβουλία των ιδίων των Αστυνομικών είτε κατόπιν διαταγής της αρμοδίας για το χειρισμό του θέματος, Δ/σης του Αρχηγείου. Οι προτάσεις αυτές μετά την αξιολόγησή τους, θα

⁵ Εισηγητική Έκθεση ν. 3230/2004 «Καθιέρωση συστήματος διοίκησης με στόχους, μέτρηση της αποδοτικότητας και άλλες διατάξεις»

αρχειοθετούνται στα ατομικά έγγραφα του υποβάλλοντος την πρόταση και κατόπιν νομοθετικής πρόβλεψης, θα αποτελούν ιδιαίτερα για τους Αξιωματικούς, επιπλέον στοιχείο αξιολόγησής τους.

Συμπερασματικά:

Η Δ/νση Εσωτερικών Υποθέσεων, με την ανάληψη των προαναφερομένων πρωτοβουλιών όπως αυτές διατυπώνονται στην παρούσα έκθεση εκτιμά ότι:

- Αρχικά για το δημόσιο, με την εισροή μεγαλύτερου αριθμού πληροφοριακών δεδομένων, θα καταστεί δυνατή η αντίληψη, με μεγαλύτερη ασφάλεια και αντικειμενικότητα, του μεγέθους και των συνιστώντων χαρακτηριστικών του φαινομένου της διαφθοράς στον τομέα αυτό.
- Η Υπηρεσία Εσωτερικών Υποθέσεων θα συμβάλλει στην ενεργοποίηση όλων ανεξαιρέτως των παραγωγικών αποθεμάτων, που η Ελληνική Αστυνομία έχει αποδείξει ότι διαθέτει, με σκοπό αφενός τη διατήρηση και ενίσχυση της αξιόπιστης δράσης, αφετέρου την ενδυνάμωση του πολιτειακού της ρόλου.